

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2011

386/2011

Ajokorttilaki

Annettu Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 2011

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään liikenteen turvallisuuden ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettamiseen vaadittavista ajokorteista sekä ajo-oikeuksista, ajokielloista, kuljettajantutkinnoista, kuljettajaopetuksesta ja siihen liittyvistä luvista.

2 §

Soveltamisalan rajaus

Tätä lakia sovelletaan moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettamiseen tieliikennelaissa (267/1981) tarkoitetulla tiellä.

Tämä laki ei koske ajokortin tai muun vastaavan luvan kelpoisuutta Ahvenanmaalla tai Ahvenanmaalla annettua ajokorttia ja sen kelpoisuutta muualla Suomessa, jollei toisin säädetä.

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ajo-oikeuden haltijalla* sitä, jolla on voimassa oleva ajokortti tai kuljettajantutkinnon hyväksytystä suorituksesta annettu kuljettajantutkintotodistus;

2) *lyhytaikaisella ajokortilla* kaksi vuotta voimassa olevaa ensimmäistä auton kuljettamiseen oikeuttavaa ajokorttia ja *lyhytaikaisella ajo-oikeudella* sitä vastaavaa ajo-oikeutta;

3) B-luokan kuljettajaopetuksessa *perusvaiheen opetuksella* kuljettajantutkintoon pääsemiseksi vaadittavaa opetusta sekä *harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksella* B-luokan ajo-oikeuden saamisen jälkeen seuraavien vaiheiden opetusta;

4) *kuljettajantutkinnon vastaanottajalla* palvelun tuottajaa, jonka kanssa Liikenteen turvallisuusvirasto on tehnyt kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa (535/1998) tarkoitetun kuljettajantutkintotoimintaa koskevan sopimuksen, tai Liikenteen turvallisuusvirastoa sen hoitaessa itse kuljettajantutkintotoimintaa;

HE 212/2010
LiVM 23/2010
EV 269/2010

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/126/EY; EYVL N:o L 403, 30.12.2006, s. 18
Komission direktiivi 2009/112/EY; EYVL N:o L 223, 26.8.2009, s. 26
Komission direktiivi 2009/113/EY; EYVL N:o L 223, 26.8.2009, s. 31

5) *vakinaisella asuinpaikalla* paikkaa, jossa henkilö muuten kuin yliopistossa tai muussa oppilaitoksessa opiskelun vuoksi asuu tavanomaisesti eli vähintään 185 päivää kalenterivuositain perhesuhteidensa ja ammatillisten siteidensä vuoksi tai ammatillisten siteiden puuttuessa perhesuhteidensa vuoksi, jos ne muodostavat kiinteän yhteyden hänen ja asuinpaikan välillä; jos henkilö asuu kahdessa tai useammassa valtiossa sen vuoksi, että hänen perhesuhteensa ja ammatilliset siteensä sijaitsevat eri paikoissa, vakinaisena asuinpaikkana pidetään hänen perhesuhteidensa perusteella määräytyvää paikkaa, jos hän palaa sinne säännöllisesti taikka asuu toisessa valtiossa määräaikaisen työtehtävän suorittamista varten;

6) *kuljettajan ammattipätevyydellä* kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa (273/2007), jäljempänä *ammattipätevyyslaki*, säädettyä kuorma- tai linja-auton kuljettajalta vaadittavaa ammattipätevyyttä, *perustason ammattipätevyydellä* ammattipätevyyslaissa säädettyä kuorma- tai linja-auton kuljettajalta vaadittavaa perustason ammattipätevyyttä sekä *linja-auton kuljettajan ammatillisella perustutkinolla* ammattipätevyyslain 9 §:n mukaista perustutkintoa;

7) *ryhmän 1 ajokortilla ja ajokorttiluvalla* ajokorttia ja ajokorttilupaa, jossa on yksi tai useampi ryhmään kuuluvista ajokorttiluokista; *ryhmän 1 kuljettajalla* kuljettajaa, jolla on tässä kohdassa tarkoitettu ajokortti;

8) *ryhmän 2 ajokortilla ja ajokorttiluvalla* ajokorttia ja ajokorttilupaa, jossa on ryhmään 1 kuuluvan luokan tai kuuluvien luokkien lisäksi yksi tai useampi ryhmään 2 kuuluvia ajokorttiluokkia sekä *ryhmän 2 kuljettajalla* kuljettajaa, jonka ajokortissa on sekä luokkaan 1 että 2 kuuluvia luokkia ja jonka terveysvaatimukset ja ajokortin voimassaolo määräytyvät ryhmän 2 vaatimusten mukaisesti;

9) *ryhmän 1 autokoululuvalla* autokoululupaa, joka oikeuttaa ryhmään 1 kuuluvien luokkien kuljettajaopetukseen ja *ryhmän 2 autokoululuvalla* autokoululupaa, joka oikeuttaa ryhmään 2 kuuluvien luokkien kuljettajaopetukseen;

10) *liikenneopettajia kouluttavalla laitoksella* ammatillisesta aikuiskoulutuksesta an-

netun lain (631/1998) 4 §:n mukaisen luvan omaavaa koulutuksen järjestäjää, joka antaa liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta;

11) *ajoneuvon kokonaisuudessa* ajoneuvon rekisteriin merkittyä ja sen rekisteröimisestä annetusta todistuksesta ilmenevää kokonaisuutta tai, jollei ajoneuvoa ole rekisteröitävä, sen todellista kokonaisuutta ja *ajoneuvoyhdistelmän kokonaisuudessa* vastaavalla tavalla määräytyvää yhdistelmän muodostavien ajoneuvojen yhteenlaskettua kokonaisuutta;

12) *alkolukolla* alkolukon hyväksymisestä liikenteeseen annetussa laissa (1109/2010) tarkoitettua ajoneuvon käynnistymisen estävää laitetta ja *alkolukkoajokortilla* alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetussa laissa (439/2008) tarkoitettua valvotun ajo-oikeuden ajaksi annettavaa ajokorttia;

13) *AM-luokan kaksi- ja kolmipyöräisellä ajoneuvolla* kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen tyyppi hyväksynnästä ja neuvoston direktiivin 92/61/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/24/EY 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa määriteltyjä kaksi- ja kolmipyöräisiä ajoneuvoja, *kevyellä nelipyörällä* mainitun direktiivin 1 artiklan 3 kohdan a alakohdassa määriteltyjä nelipyöräisiä, *A1-, A2- ja A-luokan moottoripyörillä* mainitun direktiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja kaksipyöräisiä ajoneuvoja ja *kolmipyörällä* mainitun 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja ajoneuvoja.

2 luku

Ajokorttien luokat ja niiden sisältämä ajo-oikeus

4 §

Ajokorttiluokat

Ryhmän 1 ajokorttiluokat ovat:

1) AM, johon kuuluvat:

a) kaksi- ja kolmipyöräiset ajoneuvot, joiden suurin rakenteellinen nopeus on yli 25 km/h ja enintään 45 km/h;

b) kevyet nelipyörät;

2) A1, johon kuuluvat:

a) moottoripyörät, joiden sylinteritilavuus on enintään 125 cm³, enimmäisteho 11 kW ja teho/painosuhte enintään 0,1 kW/kg;

b) kolmipyörät, joissa on kolme symmetrisesti sijoitettua pyörää ja joiden enimmäisteho on 15 kW;

c) invalidimoottoripyörät niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen;

3) A2, johon kuuluvat moottoripyörät, joiden enimmäisteho on 35 kW, teho/painosuhte enintään 0,2 kW/kg ja joita ei ole muunneltu ajoneuvosta, jonka teho on yli kaksi kertaa suurempi;

4) A, johon kuuluvat:

a) moottoripyörät niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen;

b) kolmipyörät, joissa on kolme symmetrisesti sijoitettua pyörää ja joiden teho ylittää 15 kW;

5) B, johon kuuluvat:

a) ajoneuvot, joiden kokonaismassa on enintään 3 500 kg ja jotka on suunniteltu ja valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään kahdeksan henkilöä;

b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on B-luokan vetoauto ja joissa hinattavan ajoneuvon kokonaismassa on enintään 750 kg;

c) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on B-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg mutta ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa on enintään 3 500 kg;

6) BE, johon kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa on B-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 3 500 kg;

7) T, johon kuuluvat maa- ja metsätaloustraktorit, moottorityökoneet ja moottorikelkat niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen;

8) LT, johon kuuluvat liikennetraktorit niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen.

Ryhmän 2 ajokorttiluokat ovat:

1) C1, johon kuuluvat:

a) muut kuin D1- tai D-luokan ajoneuvot, joiden kokonaismassa on yli 3 500 kg mutta enintään 7 500 kg ja jotka on suunniteltu tai valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään kahdeksan henkilöä;

b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg;

2) C1E, johon kuuluvat:

a) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on yli 750 kg edellyttäen, että ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa on enintään 12 000 kg;

b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on B-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on yli 3 500 kg edellyttäen, että ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa on enintään 12 000 kg;

3) C, johon kuuluvat:

a) muut kuin D1- tai D-luokkaan kuuluvat ajoneuvot, joiden kokonaismassa ylittää 3 500 kg ja jotka on suunniteltu tai valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään kahdeksan henkilöä;

b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on tähän luokkaan kuuluva vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg;

4) CE, johon kuuluvat:

a) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg;

b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa ylittää 12 000 kg;

5) D1, johon kuuluvat:

a) ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään 16 henkilöä ja joiden pituus on enintään 8 metriä;

b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on D1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg;

6) D1E, johon kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa on D1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg;

7) D, johon kuuluvat:

a) ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enemmän kuin kahdeksan henkilöä;

b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on D-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg;

8) DE, johon kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa on D-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg.

5 §

Ikävaatimukset

Vähimmäisikä ajokortin saamiseksi on:

- 1) AM-luokassa 15 vuotta;
- 2) A1-luokassa 16 vuotta;
- 3) A2-luokassa 18 vuotta;
- 4) A-luokassa 24 vuotta tai, jos henkilöllä on A2-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kahden vuoden ajan, 20 vuotta;
- 5) B- ja BE-luokassa 18 vuotta;
- 6) C1- ja C1E-luokassa 18 vuotta;
- 7) C- ja CE-luokassa 21 vuotta tai, jos henkilöllä on kuorma-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys, 18 vuotta;
- 8) D1- ja D1E-luokassa 21 vuotta;
- 9) D- ja DE-luokassa:
 - a) 24 vuotta tai, jos henkilöllä on nopeutusti suoritettu linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys, 23 vuotta taikka, jos henkilöllä on muu kuin nopeutetusti suoritettu linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys, 21 vuotta; tai
 - b) D-luokassa 18 vuotta, jos henkilö on suorittanut linja-auton kuljettajan ammatillisen perustutkinnon ja hänellä on muu kuin nopeutetusti suoritettu linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys;
- 10) T-luokassa 15 vuotta ja LT-luokassa 18 vuotta.

C1E-, CE-, D- ja D1-luokassa vaaditaan 18 vuoden vähimmäisiän lisäksi, että ajokortin saaja on saanut 37 §:n 2 momentissa tarkoitettua kuljettajaopetuksen harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen. Jos ajokortin saajalla on ennestään ulkomailla myönnetty vastaavan luokan ajokortti, vaatimuksena on, että hänellä on ollut auton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti vähintään kuusi kuukautta sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 18 vuotta.

Edellä 1 momentin 9 kohdan b alakohdan ikävaatimus koskee myös D-luokan ajokortin saamista ammattipätevyyslain 6 §:ssä tarkoitettuja ajoja varten, jos kysymyksessä on mainitussa kohdassa tarkoitettu opetussuunnitelmaperusteinen ammatillinen 120 opintoviikon linja-auton kuljettajan koulutus, josta opiskelija on suorittanut vähintään 60 opintoviikkoa henkilöliikenteeseen suunnattua linja-auton kuljettajan koulutusta ja saanut 280 tunnin linja-auton kuljettajan perustason

ammattipätevyyskoulutuksen. D-luokan ajokortti on voimassa vain Suomessa ennen kuin haltija täyttää 9 a alakohdan ikävaatimuksen.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen C-luokan ajokortin vähimmäisikä on kuitenkin 18 vuotta ja D-luokan ajokortin 21 vuotta, jos kysymyksessä on ajoneuvon kuljettaminen ammattipätevyyslain 2 §:n 3 momentin 2 tai 3 kohdan tarkoituksessa pois lukien ajoneuvojen katsastamiseen liittyvät koeajot. Ajokortti on voimassa vain tässä momentissa mainituissa ajoissa Suomessa. Rajoitus merkitään ajokorttiin, ja se on voimassa siihen saakka, kunnes ajokortin luokkaa vastaavat vähimmäisikävaatimukset muuten täyttyvät.

6 §

Ajo-oikeus

Ajo-oikeus alkaa, kun ajokortti luovutetaan. Jos ajo-oikeuden saamiseksi vaaditaan kuljettajantutkinnon suorittaminen, ajo-oikeus alkaa kuitenkin kuljettajantutkintotodistuksen luovuttamisesta, jos sitä luokaltaan vastaavaa ajokorttia tai väliaikaista ajokorttia ei samalla luovuteta.

Ajo-oikeutta ei ole, jos:

- 1) ajo-oikeuden haltija on ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa;
- 2) ajo-oikeuden haltija ei noudata 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua alkolukon käyttöä koskevaa ehtoa;
- 3) ajokorttia ei ole uudistettu;
- 4) ajo-oikeus on rauennut.

Lisäksi ajo-oikeutta koskevat seuraavat rajoitukset:

- 1) AM-luokan ajo-oikeuden haltijalla ei ole AM-luokan mopon tai kevyen nelipyörän ajo-oikeutta, jos kuljettajantutkinto on suoritettu Suomessa ja ajokortissa ei ole merkintää vastaavan ajoneuvon kuljettajantutkinnon suorittamisesta eikä ajo-oikeuden haltijalla ole muuta ajokorttia, johon AM-luokan ajo-oikeus sisältyy;
- 2) D-luokan ajo-oikeutta ei ole, jos ajo-oikeuden haltija ei enää täytä 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua ajokortin ikävaatimusta ammatillisen perustutkinnon suorittamisen keskeytymisen johdosta;
- 3) ajo-oikeutta C- tai D-luokan ajoneuvon

kuljettamiseen muissa kuin 5 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa ajoissa ei ole ennen kuin säädetyt ikävaatimukset muuten täyttyvät.

Ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun ajokortti palautetaan haltijalleen. Jos ajokorttia ei ole ajokieltoon määräämisen yhteydessä saatu viranomaisen haltuun, ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun uusi ajokortti luovutetaan.

Kuljettajantutkintotodistus oikeuttaa kuu-kauden ajan kuljettajantutkinnon suorittamisesta kuljettamaan tutkinnon luokkaa vastaavaa tai siihen sisältyvän luokan ajoneuvoa Suomessa muualla kuin Ahvenanmaalla. Muuten todistuksesta ajo-oikeuden osoittavana asiakirjana, sen mukana pitämisestä, luovuttamisesta, poliisiin haltuun ottamisesta ja poliisille luovuttamisesta ajokieltoon määrätessä ja ajokortin luovuttamisesta on voimassa mitä ajokortista säädetään.

7 §

Ajo-oikeuden laajuus

Ajo-oikeuden haltija saa kuljettaa sellaista ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka luokkaa vastaava tunnus hänellä on ajokortissaan tai kuljettajantutkintotodistuksessaan. A-luokkaan kuuluvaa 4 §:n 1 momentin 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettua kolmipyörää saa kuitenkin kuljettaa vain se A-luokan ajo-oikeuden haltija, joka on täyttänyt 21 vuotta.

A-luokka sisältää kuitenkin A1- ja A2-luokan ajo-oikeuden, A2-luokka A1-luokan ajo-oikeuden, C-luokka C1-luokan ajo-oikeuden, CE-luokka C1E-luokan ajo-oikeuden, D-luokka D1-luokan ajo-oikeuden, DE-luokka D1E-luokan ajo-oikeuden sekä C1E-, CE-, D1E- ja DE-luokan ajokortti BE-luokan ajo-oikeuden. Kaikki luokat T- ja LT-luokkaa lukuun ottamatta sisältävät kuitenkin AM-luokan ajo-oikeuden, B-luokka T-luokan ajo-oikeuden sekä C1- ja C-luokka LT-luokan ajo-oikeuden.

Ajokorttiluokan ajo-oikeutta voidaan rajoittaa tai siihen voidaan asettaa ehtoja 16 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti. Ajo-oikeus koskee:

1) AM-luokassa kaksi- ja kolmipyöräisiä

mopoja, jos ajokortissa on merkintä mopon ajo-oikeudesta, ja kevyttä nelipyörää, jos ajokortissa on merkintä kevyen nelipyörän ajo-oikeudesta vastaavan kuljettajantutkinnon ajokokeen suorittamisen perusteella;

2) AM-luokkaa lukuun ottamatta vain tutkinnon luokkaa vastaavan automaattivaihtaisen ajoneuvon tai sellaisen ajoneuvoyhdistelmän, jossa on automaattivaihteinen vetoauto, kuljettamista, jos kuljettajantutkinnon ajokoe tai käsittelykoe, jos sellainen vaaditaan ajokokeen sijaan, suoritetaan automaattivaihteisella ajoneuvolla.

B-luokan ajo-oikeuden haltija saa kuljettaa myös sellaista ajoneuvoyhdistelmää, jossa on B-luokan vetoauto ja perävaunun kokonaismassa ylittää 750 kg ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa ylittää 3 500 kg mutta ei 4 250 kg, jos hänen ajokortissaan on merkintä ajoneuvoyhdistelmää vastaavan ajokokeen suorittamisesta.

T- ja LT-luokka ovat voimassa vain Suomessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään automaattivaihteisesta ajoneuvosta sekä sellaisista poikkeuksista ajo-oikeuden laajuuteen, jotka ovat voimassa vain Suomessa.

8 §

Ajokortin luokan muuttaminen

Jos ajo-oikeuden haltija ei enää täytä ajo-oikeuden luokkaa vastaavan ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä tai sitä vastaavaa ikävaatimusta, ajokortin luokitus voidaan pysyvästi tai enintään kahden vuoden määräajaksi muuttaa sellaista luokitusta vastaavaksi, jonka edellytykset hän täyttää. Määräajaksi muutettu ajo-oikeus palautetaan ennalleen, jos ajo-oikeuden haltija osoittaa täyttävänsä jälleen ajo-oikeuden edellytykset.

Jos ajo-oikeuden haltija määrätään alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen, hänelle annetaan voimassa olevan ajokortin luokkaa muuttamatta uusi alkolukkoajokortti siihen luokkaan, johon kuuluvan ajoneuvon kuljettamiseen alkolukkoajokortti oikeuttaa. Ryhmän 2 luokkia sisältävä alkolukkoajokortti voidaan tästä laista poiketen antaa myös ilman B-luokkaa.

3 luku

Ajokorttilupa ja ajokortin myöntäminen

9 §

Ajokorttiluvan hakeminen

Ajokorttilupaa tai, jos ajokorttilupaa ei vaadita, ajokorttia haetaan poliisilta.

Ajokorttilupa voidaan myöntää aikaisintaan vuotta ennen kuin hakija täyttää ajokortin luokkaa vastaavan ikävaatimuksen. B-luokan ajokorttilupa voidaan kuitenkin myöntää aikaisintaan kaksi vuotta ennen ikävaatimuksen täyttymistä.

Hakemus voidaan tehdä henkilökohtaisesti tai asiamiestä käyttäen. Hakijan on kuitenkin todistettava henkilöllisyytensä ajokorttilupaa haettaessa tai ajokorttia luovutettaessa taikka kuljettajantutkinnon vastaanottajalle kuljettajantutkintoa suoritettaessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttiluvan ja ajokortin hakemisesta.

10 §

Hakemuksen liitteet

Hakemukseen on liitettävä:

1) kopiokappale nuorison terveystodistuksesta ryhmään 1 kuuluvia luokkia sisältävää ajokorttia haettaessa tai muu enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärinlausunto tai 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu tapauksessa laajennettu lääkärinlausunto taikka lisäksi erikoislääkärinlausunto, jos poliisi niin päättää;

2) valokuva, joka täyttää passivalokuvan vaatimukset lukuun ottamatta vaatimusta siitä, että valokuva on korkeintaan kuusi kuukautta aikaisemmin otettu, jollei ajokortissa käytetä ajoneuvoliikennerekisteriin aiemmin tallennettua valokuvaa tai jos valokuvan liittäminen hakemukseen ei 31 §:n mukaan ole tarpeen;

3) ajokorttia varten hakijan nimikirjoitusnäyte, joka on digitoitavissa;

4) ilmoitus siitä, onko hänellä muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueen valtiossa (*EU- ja ETA-valtio*) myönnetty ajokortti, ja vakuutus siitä, että

hän ei ole ajokiellossa missään muussa EU- tai ETA-valtiossa;

5) jos hakemus koskee ajokortin saamista 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuja ajoja varten, kysymyksessä olevan viranomaisen, työnantajan tai muun vastaavan tahon antama selvitys myöntämisperusteesta ja ajokortin tarpeellisuudesta tehtävässä;

6) huoltajien suostumus, jos haetun ajokorttiluokan vähimmäisikävaatimus on 15 tai 16 vuotta ja ajokorttilupaa hakeva ei ole täyttänyt 18 vuotta.

Uutta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä ei vaadita, jollei lääkärinlausunnosta muuta johdu tai poliisi niin päättää, jos:

1) hakijalla on hakemuksessa tarkoitettuun ryhmään kuuluva voimassa oleva ajokortti eikä ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu;

2) hakija on puolustusvoimissa varusmiespalveluksen yhteydessä suorittanut haettua luokkaa vastaavan kuljettajantutkinnon korkeintaan kaksi vuotta aikaisemmin;

3) hakijalla on muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu vastaavan luokan voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua selvityksen antajan on ilmoitettava poliisille sellaisista tehtävän hoitamisesta tapahtuvista muutoksista, jotka liittyvät todistuksen antamiseen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua selvityksen antamiseen liittyvistä ja tarvittaessa muista 1 momentin vaatimuksista.

Edellä 2 momentin 3 kohdasta poiketen lääkärinlausunto on kuitenkin esitettävä, jos ryhmään 2 kuuluvan ajokortin haltija on täyttänyt 45 vuotta ja ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään viisi vuotta sekä jos ajokortin haltija on täyttänyt 70 vuotta ja ryhmään 1 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään viisi vuotta tai ryhmään 2 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään kaksi vuotta.

11 §

Poikkeukset ajokorttiluvan vaatimisesta

Uutta ajokorttilupaa ei vaadita jos:

1) lyhytaikaista ajokorttia seuraava ja sitä luokaltaan vastaava muu kuin uusi lyhytaikainen ajokortti luovutetaan viimeistään kuuden kuukauden kuluttua lyhytaikaisen ajokortin voimassaoloajan päättymisestä;

2) lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltija hakee ennen ajo-oikeuden voimassaolon päättymistä siihen sisältyvää T- tai AM-luokan ajo-oikeutta vastaavaa ajokorttia, jos hänelle ei aikaisemmin ole myönnetty näitä luokkia vastaavaa ajokorttilupaa eikä hänelle anneta muuta ajokorttia johon oikeus sisältyy;

3) haetaan ajokortin kaksoiskappaletta;

4) haetaan ajokortin uudistamista ennen sen voimassaoloajan päättymistä.

Edellä 1 momentista poiketen ajokorttilupa vaaditaan, jos 3 tai 4 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa on kysymys muussa EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin kaksoiskappaleesta tai uudistamisesta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun AM-luokan ajokorttiin tehdään merkintä oikeudesta sekä mopon että kevyen nelipyörän kuljettamiseen.

12 §

Ajokorttiluvan myöntämisen edellytykset

Ajokorttilupa myönnetään, jos:

1) hakija täyttää ajokorttiluvan terveystaamukset;

2) hakijaa ei alkoholin tai muun huumausaineen jatkuvan väärinkäytön vuoksi ole katsottava kuljettajana liikenteelle vaaralliseksi;

3) hakijalla on vakinainen asuinpaikka Suomessa tai hän opiskelee täällä ja opiskelu on jatkunut vähintään kuusi kuukautta;

4) hakija ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa Suomessa tai jossain muussa ETA-valtiossa;

5) hakija ei viimeksi kuluneen vuoden aikana ole syyllistynyt rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettamiseen oikeudetta, jollei erityistä syytä ajokorttiluvan myöntämiseen ole;

6) hakija esittää opetustodistuksen, jos sellainen tämän lain mukaan vaaditaan silloin, kun kuljettajantutkinnon suorittamista ei edellytetä.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu alkoholin jatkuva väärinkäyttö ei kuitenkaan ole esteenä ajokorttiluvan myöntämiseksi alkolukko-ajokorttia varten, jos ajokorttiin liitetään 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu ehto alkolukon käytöstä. Ajokorttilupa myönnetään tällöin vain sellaiseen luokkaan tai sellaisiin luokkiin, johon tai joihin ehto alkolukon käytöstä liitetään.

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettua ajokorttia vaihdettaessa 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä ei vaadita, jollei kysymys ole sellaisesta ajokortin uudistamisesta, joka tämän lain mukaan edellyttää mainitun selvityksen esittämistä.

13 §

Ajokorttilupahakemuksen ratkaiseminen

Ajokorttilupahakemus on ratkaistava ilman aiheetonta viivytystä.

Jos ajokorttilupaa haetaan EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin vaihtamiseksi, poliisin on tarvittaessa hankittava lisäselvitys ajokortin voimassaolosta.

14 §

Ajokorttiluvan myöntäminen

Ajokorttiluvan myöntää poliisi.

CE-luokan ajokorttiluvan hakijalle myönnetään myös D1E- tai DE-luokan ajokorttilupa, jos hänellä on D1- tai D-luokan ajokortti. Ryhmään 2 kuuluvaa E-luokan ajokorttilupaa hakevalle myönnetään myös BE-luokan ajokorttilupa.

Jos kysymyksessä on ulkomailla annetun ajokortin vaihtaminen uutta kuljettajantutkintoa vaatimatta, ajokorttiin on tehtävä merkintä vaihdon perusteena olevan ajokortin myöntäjältä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajokortin vaihtamisen vaatimuksista ja vaihdon perusteena olevan ajokortin tietojen merkitsemistavasta ajoneuvo-liikennerekisteriin, niiden merkitsemisestä ajokorttiin ja muiden ajokortin tietojen merkitsemisestä.

B-luokan ajokorttilupa on voimassa kaksi vuotta ja muu ajokorttilupa yhden vuoden.

15 §

Ajokorttiluvan peruuttaminen

Ajokorttilupa on peruutettava, jos sen saaja ei enää täytä ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä. Jos hakijalle on luovutettu todistus kuljettajantutkinnon suorittamisesta tai ajokortti, ajo-oikeuden haltija on määrättävä ajokorttiluvan peruuttamisen sijaan ajokieltoon. Jos ajokorttiluvan jotain luokkaa vastaava ajo-oikeus on alkanut, ajokorttilupa peruutetaan siltä osin kuin ajo-oikeus ei ole alkanut.

16 §

Ajokortin ehdot ja rajoitukset

Poliisin päätöksellä voidaan ajokorttilupaan ja ajokorttiin 5 §:n 3 ja 4 momentissa säädetyn rajoituksen lisäksi liittää ehto, jonka mukaan ajo-oikeuden haltijan:

1) on käytettävä ajaessaan silmälasia tai muita korjaavia linssejä, kuulolaitetta taikka proteesia tai muuta ortopedistä apuvälinettä, jos hän vain niitä käyttäen täyttää säädetty terveysvaatimukset tai kykenee kuljettamaan ajoneuvoa;

2) kuljettamassa ajoneuvossa on oltava alkolukko, automaattivaihteisto tai kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksymät erityiset ajohallintalaitteet, joita käyttäen hän on kuljettajantutkinnon ajokokeessa tai käsittelykokeessa osoittanut kykenevänsä kuljettamaan ajoneuvoa;

3) on toimitettava määräjän kuluttua poliisille lääkärin- tai erikoislääkärintodistus.

Ajo-oikeuteen liitettyjä ehtoja ja rajoituksia voidaan muuttaa poliisin päätöksellä, jos siihen ilmenee syytä.

Ehdoista ja rajoituksista on 1 momentin 3 kohta lukuun ottamatta tehtävä merkintä ajokorttiin sen ajokorttiluokan yhteyteen, jota ehto tai rajoitus koskee.

17 §

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 1

Ryhmään 1 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

1) ajokorttiluvan hakijan näöntarkkuus on tarvittaessa korjaavia linssejä käyttäen molempien silmien yhteisnäkönä vähintään 0,5; jos hakija on menettänyt näön toisesta silmästä tai hän käyttää ainoastaan toista silmää näköhavaintoja tehdessään, näöntarkkuuden on oltava vähintään 0,5 ja silmien tilan on täytynyt jatkua niin kauan, että hän on sopeutunut ainoastaan toisen silmän käyttämiseen;

2) hakijan näkökenttä täyttää ajokortin saamisen edellytykset;

3) hakijalla ei ole sellaista ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY, jäljempänä *ajokortti-direktiivi*, liitteessä III mainittua vikaa, sairautta tai vammaa, joka olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia tässä momentissa mainittuun luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettajana tai, jos hänellä on ajokykyyn vaikuttava vika, sairaus tai vamma, se ei heikennä olennaisesti hänen kykyään toimia automaattivaihteisen tai alkolukolla taikka erityisin ajohallintalaittein varustetun ajoneuvon kuljettajana.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää koskevien vaatimusten täyttymisestä ja näkökenttävaatimuksista poikkeamisesta erikoislääkärin lausunnon ja tarvittaessa suoritettavan ajokokeen perusteella sekä 3 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä.

18 §

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 2

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

1) ajokorttiluvan hakijan näöntarkkuus on toisella silmällä vähintään 0,8 ja toisella vähintään 0,1 tarvittaessa enintään + 8 dioptrin korjaavia linssejä käyttäen;

2) hakijan molempien silmien näkökenttä täyttää ajokortin saamisen edellytykset;

3) hakija tarvittaessa kuulolaitetta käyttäen ainakin toisella korvalla kuulee tavallisen puheäänänen neljän metrin etäisyydeltä;

4) hakijalla ei ole sellaista ajokorttidirektiivin liitteessä III mainittua vikaa, sairautta tai

vammaa, joka olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia tässä momentissa mainittuun luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettajana tai, jos hänellä on ajokykyyn vaikuttava vika, sairaus tai vamma, se ei heikennä olennaisesti hänen kykyään toimia automaattivaihteisen tai alkolukolla taikka erityisin ajohallintalaittein varustetun ajoneuvon kuljettajana.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää ja 4 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa mainittu kuuloa koskeva vaatimus ei ole esteenä kuulosuojaimien käytölle C1- ja C-luokan ajoneuvoa kuljettaessa, jos se työntekijän työsuojelua koskevien säännösten mukaan on tarpeen.

19 §

Ajonäyte

Poliisi voi määrätä henkilön toimittamaan ajonäytteen perusteella annettavan todistuksen 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 18 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun sairauden, vian tai vamman vaikutuksesta ajoneuvon kuljettamiseen ja sen johdosta mahdollisesti tarvittavista ajohallintalaitteista.

Ajonäyte suoritetaan kuljettajantutkinnon vastaanottajalle kysymyksessä olevan ajokortin tai tutkinnon luokkaan kuuluvalla ajoneuvolla. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajonäytteen suorittamisesta.

20 §

Ajoterveydentilan ja ajokunnon valvonta

Jos on syytä epäillä, ettei ajo-oikeuden haltija enää täytä ajokortin terveysvaatimuksia tai ettei hän terveydentilansa vuoksi enää kykene kuljettamaan turvallisesti sellaista ajoneuvoa, jonka ajo-oikeus hänellä on, poliisi voi määrätä kuljettajan määräajassa toimittamaan lääkärin- tai erikoislääkärinlausunnon terveysvaatimusten täyttymisestä taikka todistuksen ajonäytteestä tai uudesta ajokoikeesta.

Poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan liikennevalvonnan yhteydessä tehtävään tarkastukseen, jossa tutkitaan näkökyvylle asetettujen vaatimusten täytyminen. Näkökyvyn tarkastuksen saa tehdä vain siten ja sellaisella menetelmällä, ettei toimenpiteistä aiheudu tarpeetonta tai kohtuutonta haittaa ajoneuvon kuljettajalle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun tarkastukseen osallistumisen sijaan kuljettaja voi poliisimiehen asettamassa määräajassa toimittaa poliisille lääkärin tai optikon lausunnon näkökyvylle asetettujen vaatimusten täyttymisestä.

EÜ- tai ETA-valtiossa tai muualla ulkomailla annetun ajokortin haltijan, joka asuu vakinaisesti Suomessa, on osoitettava poliisille täyttävänsä säädetyt terveysvaatimukset niitä säännöksiä soveltaen, jotka koskevat lääkärinlausunnon esittämistä ajokorttia uudistettaessa. Lääkärinlausunto on esitettävä, jos 70 vuotta täyttäneen ryhmän 1 ajokortin haltijan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään viisi vuotta, 45 vuotta täyttäneen ryhmän 2 ajokortin haltijan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään viisi vuotta ja 70 vuotta täyttäneen ryhmän 2 ajokortin haltijan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään kaksi vuotta ja sen jälkeen mainituin määräajoin edellisen lausunnon esittämisestä. Lausunto on esitettävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun esittämisvelvollisuus täyttyy.

21 §

Ajoterveydentilaa koskevat ilmoitukset

Sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään, lääkärin on todetessaan ajokorttiluvan hakijan tai ajo-oikeuden haltijan terveydentilan muuten kuin tilapäisesti heikentyneen siten, ettei hän enää täytä 17 tai 18 §:ssä tarkoitettuja terveysvaatimuksia, ilmoitettava siitä poliisille.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemistä potilaalle on kerrottava velvollisuudesta ilmoituksen tekemiseen ja terveydentilan vaikutuksesta ajokykyyn.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa voidaan antaa tieto ainoastaan siitä:

1) että ilmoituksen kohteena oleva henkilö

ei täytä ajokorttiluvalle asetettuja terveysta-
timuksia;

2) mitä lisätoimenpiteitä lääkäri ehdottaa
terveydentilan tai siitä ajokorttiin aiheutuvien
vaikutusten tarkemmaksi selvittämiseksi.

Mitä tässä pykälässä säädetään lääkärin il-
moitusvelvollisuudesta, koskee myös optik-
koa 20 §:ssä tarkoitetun liikennevalvontaan
liittyvän näkökykyä koskevan tarkastuksen
yhteydessä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella
voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoi-
tuksen tekemisestä.

22 §

Ajokorttien voimassaoloajat

Ryhmään 1 kuuluva ajokortti annetaan 15
vuodeksi kerrallaan ja kuitenkin enintään
määräajaksi, joka päättyy hakijan täyttäessä
70 vuotta. Tämän jälkeen ajokortti annetaan
viideksi vuodeksi kerrallaan. Ajokortti anne-
taan viideksi vuodeksi myös silloin, jos ajo-
korttiluvan hakija on täyttänyt 65 vuotta tai
jos ajokorttia uudistettaessa hän on täyttänyt
mainitun iän ennen uudistettavan ajokortin
voimassaoloajan päättymistä. Ajokortti on
annettava tässä momentissa tarkoitettua lyhy-
emmäksi määräajaksi, jos lääkärinlausunto
sitä edellyttää.

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävä ajo-
kortti annetaan viideksi vuodeksi kerrallaan
ja kuitenkin enintään määräajaksi, joka päät-
tyy hakijan täyttäessä 70 vuotta. Tämän jäl-
keen ajokortti annetaan kahdeksi vuodeksi
kerrallaan. Ryhmään 2 kuuluvia luokkia si-
sältävä ajokortti annetaan kuitenkin kahdeksi
vuodeksi, jos ajokorttiluvan hakija on täyttä-
nyt 68 vuotta tai jos ajokorttia uudistettaessa
hän on täyttänyt mainitun iän ennen uudistet-
tavan ajokortin voimassaoloajan päättymistä.
Ajokortti on annettava tässä momentissa tar-
koitettua lyhyemmäksi ajaksi, jos lääkärin-
lausunto sitä edellyttää.

Jos ajokortin kelpoisuutta laajennetaan sen
voimassa ollessa, uusi ajokortti annetaan uu-
deksi enintään 1 tai 2 momentissa tarkoite-
tuksi määräajaksi.

Ajokortti on voimassa 1 ja 2 momentissa
tarkoitettuna määräjän 6 §:n 1 momentissa

tarkoitettuna asiakirjan antamisesta taikka, jos
kuljettajantutkintoa ei suoriteta, siitä, kun
ajokortin luovuttamisen edellytykset täytty-
vät. Jos ajokortin uudistamista haetaan mää-
räajassa ennen edellisen ajokortin voimassa-
oloajan päättymistä, ajokortti on kuitenkin
voimassa mainitun määräajan uudistettavan
ajokortin voimassaoloajan päättymispäivästä
lukien. Valtioneuvoston asetuksella annetaan
tarvittaessa tarkempia säännöksiä ajokortin
voimassaolon vaatimuksista.

23 §

Auton kuljettamiseen oikeuttavan ensimmäi- sen ajokortin voimassaolo

Ensimmäinen auton kuljettamiseen oikeut-
tava ajokortti annetaan kuitenkin 22 §:stä
poiketen vain kahdeksi vuodeksi. Ajokortti
annetaan kahdeksi vuodeksi myös silloin, jos
hakijalla ei ole aikaisemmin ollut ulkomailla
myönnettyä auton ajokorttia vähintään kuu-
den kuukauden ajan sen jälkeen, kun hän on
täyttänyt tässä laissa säädetyn 18 vuoden vä-
himmäisiään.

Vaikka hakijalla on ennestään muu ryh-
mään 1 kuuluvia luokkia sisältävä ajokortti,
auton ajo-oikeuden sisältävä uusi ajokortti on
lyhytaikainen ajokortti. Jos tässä pykälässä
tarkoitettuna auton ajo-oikeuden sisältävän ajo-
kortin kelpoisuutta laajennetaan uudella lu-
kalla, uusi ajokortti annetaan 1 momentissa
tarkoitettuna määräajasta jäljellä olevaksi
ajaksi, jolleivät edellytykset lyhytaikaista ajo-
korttia seuraavan muun kuin lyhytaikaisen
ajokortin antamiseen täyty.

Jos ajo-oikeuden haltija syyllistyy tässä
pykälässä tarkoitettuna ajokortin voimassa ol-
lessa liikennerikoksiin siten, että ajokieltoon
määräämisen perusteet täyttyvät, myös seu-
raava ajokortti on lyhytaikainen ajokortti.

24 §

Ajokortin luovuttamisen edellytykset

Ajokortti luovutetaan hakijalle:

1) jolla on ajokorttilupa, jollei 11 §:stä
muuta johdu;

- 2) joka täyttää säädetyt ikävaatimuksen;
 3) joka on suorittanut hyväksytysti ajokorttiluvan luokkaa vastaavan kuljettajantutkinnon.

Uutta 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kuljettajantutkintoa ei vaadita, jos:

1) lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltija ei ole lyhytaikaisen ajo-oikeuden aikana syyllistynyt liikennetikoksiin siten, että ajokieltoon määräämisen perusteet täyttyvät, ja hän esittää viimeistään kuuden kuukauden kuluttua lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättymisestä todistuksen siitä, että harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetus on saatu;

2) lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltijalle annetaan lyhytaikaista ajokorttia luokaltaan vastaava uusi lyhytaikainen ajokortti muusta kuin ajokieltoon määräämisestä johtuen ja ajokortin antaminen ilman uutta kuljettajantutkintoa on hänen sairaudestaan, pitempiaikaisesta ulkomailla oleskelustaan tai muusta vastaavasta syystä perusteltua;

3) moottoripyörän ajo-oikeuden haltija, jolla on ollut kyseisen luokan ajokortti vähintään kahden vuoden ajan, osoittaa saaneensa koulutuksen, joka vaaditaan moottoripyörän ajokorttiluokan korottamiseksi lähimpään ylempään luokkaan;

4) hakijalle luovutetaan edellä 11 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu AM- tai T-luokan ajokortti auton ajokortin voimassaolon lakatessa ilman, että muuta ajokorttia, johon näiden luokkien ajo-oikeus sisältyy, luovutetaan;

5) hakijalla on luokaltaan vastaava muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevasta säännöksestä muuta johdu;

6) hakijalla on muu voimassa oleva ulkomainen ajokortti, joka tämän lain nojalla voidaan vaihtaa suomalaiseen ajokorttiin uutta kuljettajantutkintoa suorittamatta.

Edellä 1 momentin 3 kohdan täytyminen on osoitettava todistuksella kuljettajantutkinnon suorittamisesta enintään kaksi vuotta aikaisemmin, jos kysymyksessä on ryhmän 1 ajokorttiluokkaa vastaava tutkinto, tai enintään vuotta aikaisemmin, jos kysymyksessä on ryhmän 2 ajokorttiluokkaa vastaava tutkinto. Myös vastaava todistus kuljettajantutkinnon suorittamisesta puolustusvoimissa tai Ahvenanmaalla hyväksytään.

Edellä 3 momentissa säädetyistä poiketen puolustusvoimissa varusmiespalveluksen aikana suoritettu C-luokan tutkinto voi kuitenkin olla suoritettu enintään kolme vuotta aikaisemmin.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua opetuksen saaminen voidaan osoittaa myös todistuksella harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen saamisesta puolustusvoimien kuljettajaopetuksen yhteydessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luovuttamisen edellytysten osoittamisen määräajoista ja muista ajokortin luovuttamisen edellytyksistä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua opetuksesta ja sen vähimmäismäärästä.

Edellä 2 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettua ajokortin perusteella annettavaan ajokorttiin on tehtävä merkintä vaihdon perusteena olevan ajokortin myöntäjästä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajokortin vaihtamisen vaatimuksista ja hakijalla ennestään olevan ajokortin tietojen tallettamisesta ajoneuvoliikennerekisteriin ja tietojen merkitsemisestä ajokorttiin.

25 §

Ajokortin luovuttamisen esteet

Ajokorttia ei luovuteta, jos:

- 1) ajokorttilupa on peruutettu;
- 2) ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt este ajokorttiluvan myöntämiselle;
- 3) ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt peruste ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon määräämiselle.

Muu kuin lyhytaikainen ajokortti saadaan luovuttaa aikaisintaan vuosi ennen hakijalla olevan lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättymistä.

Jos hakijalla on ennestään ajokortti, hänen on palautettava se uutta ajokorttia luovutettaessa, jollei toisin säädetä. Jos hakija ei palauta hänellä ennestään olevaa Suomessa, Ahvenanmaalla tai ulkomailla annettua ajokorttia, hänen on annettava selvitys ajokortin häviämisestä, tuhoutumisesta tai katoamisesta. Jos ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava poliisille.

26 §

Ajokortin luovuttaminen

Ajokortti toimitetaan hakijalle postitse. Jos postitse toimittaminen ei hakijalla ennestään olevan ajokortin viranomaisen haltuun saamiseksi tai muusta asiakirjaturvallisuuteen tai tässä laissa säädettyyn tehtävään liittyvästä syystä ole mahdollista, ajokortin luovuttaa poliisi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitkä ajokortit postitetaan ja postittamisessa noudatettavasta menettelystä ja muista postittamisen vaatimuksista sekä hakijalla ennestään olevan ajokortin palauttamisesta viranomaiselle.

Ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautettu muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti on palautettava kortin myöntäjälle ja ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Poliisiin on säilytettävä lyhytaikaisen ajokortin tai 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun D-luokan ajokortin luovuttamisen yhteydessä poliisille annettu aikaisempi ajokortti. Ajokortti palautetaan haltijalleen, jos lyhytaikaisen ajokortin voimassaoloajan päättyessä ei muuta ajokorttia luovuteta tai jos D-luokan ikävaatimukset eivät enää täyty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttia luovutettaessa palautetun ajokortin säilyttämisestä, 2 momentissa tarkoitetun ajokortin palauttamisesta myöntäjälleen ja palauttamismenettelyn käyttämisestä 3 momentin tapauksessa.

27 §

Ajokortin uudistaminen

Ajokortin uudistamista 22 §:ssä tarkoitukseksi määrääjäksi haetaan poliisilta noudattaen, mitä 9 §:n 2 momentissa säädetään ajokorttiluvan hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä:

1) edellä 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu valokuva, jos se 31 §:n mukaan on tarpeen;

2) edellä 10 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu nimikirjoitusnäyte;

3) lääkärinlausunto, jos ryhmään 1 kuuluvan ajo-oikeuden haltija on täyttänyt 70 vuotta ennen uudistettavan ajokortin voimas-

saoloajan päättymistä tai ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävän ajo-oikeuden haltija on täyttänyt 45 vuotta ennen uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymistä, taikka jos poliisi määrää sellaisen esitettäväksi;

4) todistus uuden kuljettajantutkimnon suorittamisesta, jos ajokortin uudistamista haettaessa on kulunut yli kaksi vuotta ajokortin voimassaoloajan päättymisestä, tai jos hakemus koskee ryhmän 2 ajokorttia, yli vuosi ajo-oikeuden päättymisestä.

Hakemukseen liitettävässä lääkärinlausunnossa on terveysvaatimusten täyttymistä arviotaessa otettava erityisesti huomioon ikään-tymisen vaikutukset ajoterveyteen ja terveysvaatimusten täyttymiseen:

1) ryhmään 2 kuuluvaa ajokorttilupaa haettaessa tai ajokorttia uudistettaessa 70 ikävuodesta lukien;

2) ryhmään 2 kuuluvaa ajokorttilupaa tai ajokortin uudistamista haettaessa, jos ajokortti annetaan enintään kahdeksi vuodeksi syystä, että henkilö on täyttänyt 68 vuotta;

3) ryhmän 1 ajokorttilupaa haettaessa, jos hakija on täyttänyt 70 vuotta;

4) sellaista ryhmän 1 ajokorttia uusittaessa, joka on annettu hakijalle enintään viideksi vuodeksi 70 ikävuodesta lukien tai mainituksi ajaksi syystä, että hakija on täyttänyt 65 vuotta.

Jos ajokortin uudistamista haetaan korkeintaan kuusi kuukautta ennen hakijalla olevan ajokortin voimassaoloajan päättymistä ja samalla esitetään kaikki hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavat liitteet ja selvitykset, ajokortin voimassaoloaika jatkuu edellisen ajokortin päättymisestä lukien. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävän ajokortin uudistamisesta myös tästä poiketen ajokortin ja kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyyden voimassaoloaikojen yhteensovittamiseksi.

Jos ajokortin uudistamisen edellytykset täyttyvät, uudistettava ajokortti voidaan väliaikaisen ajokortin antamisen sijaan hyväksyä Suomessa, Ahvenanmaata lukuun ottamatta, osoituksena ajo-oikeudesta enintään kolmen kuukauden ajan ajokorttiin merkityn voimassaoloajan päättymisestä. Ajokortin luovuttamisesta on muuten voimassa, mitä 26 §:ssä säädetään.

28 §

Ajokortin kaksoiskappale

Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin haltijalle voidaan antaa ajokortin kaksoiskappale, jos hän täyttää 12 §:n 1 momentin 3 kohdan vaatimuksen tai Suomessa annetun ajokortin haltijan vakainainen asuinpaikka on muussa kuin EU- tai ETA-valtiossa.

Kaksoiskappaleta on haettava poliisilta, jos:

- 1) ajokortti on kadonnut, tuhoutunut tai anastettu;
- 2) ajokortin valokuvasta ei enää voida tunnistaa ajokortin haltijaa;
- 3) ajokortin haltijan nimi tai henkilötunnus on muuttunut;
- 4) ajokortti on siten turmeltunut, ettei sitä voida vaikeudetta lukea.

Hakemukseen on liitettävä ajokortti, jos se on tallella, sekä tarvittaessa valokuva. Ajokortin katoamisesta tai tuhoutumisesta on annettava kirjallinen selvitys. Jos kadonnut tai anastettu ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava poliisille. Nimen tai henkilötunnuksen muutoksesta on tarvittaessa esitettävä luotettava selvitys ja hakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Kaksoiskappale on voimassa samaan määräpäivään alkuperäisen ajokortin kanssa.

Kaksoiskappaleen luovuttamisen esteistä on voimassa, mitä 25 §:ssä säädetään. Kaksoiskappale voidaan hävittää, jollei sitä ole luovutettu vuoden kuluessa hakemuksen tekemisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kaksoiskappaleen luovuttamisesta ja hävittämisestä.

29 §

Väliaikainen ajokortti

Poliisi voi erityisistä syistä luovuttaa ajokorttilupaa tai jotain sen luokkaa vastaavan väliaikaisen ajokortin, jos ajokortin luovuttamisen edellytykset täyttyvät eikä muuta vastaavaa ajokorttia luovuteta. Väliaikainen ajokortti voidaan luovuttaa myös, jos uutta ajokorttilupaa ei vaadita tai jos haetaan ajokortin kaksoiskappaleta.

Väliaikainen ajokortti annetaan enintään kolmeksi kuukaudeksi, ja se on voimassa Suomessa, jollei kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu. Väliaikaista ajokorttia ei voi luovuttaa sille, joka on hakenut tilapäistä ajokorttia.

Väliaikainen ajokortti annetaan Liikenteen turvallisuusviraston lomakkeella. Jos ajokortissa ei ole haltijan valokuvaa, ajokortin lisäksi on ajettaessa oltava mukana henkilöllisyyttä osoittava asiakirja, josta henkilöllisyys on luotettavasti todettavissa. Väliaikainen ajokortti on palautettava, kun uusi ajokortti tai ajokortin kaksoiskappale luovutetaan.

30 §

Ajokorttiluvan ja muun luvan raukeaminen sekä ajokortin hävittäminen

B-luokan ajokorttilupa raukeaa kahden vuoden ja muu ajokorttilupa yhden vuoden kuluttua ajokorttiluvan myöntämispäivästä siltä osin kuin lupaan merkittyä luokkaa vastaavaa ajokorttia tai väliaikaista ajokorttia ei ole luovutettu. Muu tässä laissa tarkoitettu poliisiin myöntämä lupa raukeaa vuoden kuluttua sen hakemisesta.

Poliisi voi hävittää:

- 1) B-luokan ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu kolmen vuoden kuluessa ajokorttiluvan myöntämisestä;
- 2) lyhytaikaista ajokorttia seuraavan ja sitä luokaltaan vastaavan muun kuin lyhytaikaisen ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu vuoden kuluessa lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättymisestä;
- 3) muun ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu yhden vuoden kuluessa ajokorttiluvan myöntämisestä;
- 4) ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautetun aiemman ajokortin, jollei 26 §:ssä tai 6 luvussa toisin säädetä.

Jos poliisiin myöntämä ajokorttilupa on rauennut, hakijan on haettava uutta lupaa ja osoitettava täyttävänsä sen saamisen edellytykset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokortin hävittämisestä.

31 §

Ajokortin vaatimukset

Ajokortin on oltava ajokorttidirektiivin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun mallin mukainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttia koskevista vaatimuksista sekä siihen sisällytettävistä tiedoista.

Ajokorttiin merkitään ajokorttilupaa vastaavat luokat. Ajokorttiin liitettyjä ehtoja, rajoituksia ja muita tietoja koskevat merkinnät tehdään koodin muodossa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koodeista ja niiden käytöstä. Ajokorttilupaa tai ajokortin uudistamista koskevaan hakemukseen on liitettävä uusi valokuva, jos uudistettavassa ajokortissa oleva kuva on yli 15 vuotta vanha.

Ajokortin valmistamisesta ja toimittamisesta 26 §:n mukaisesti luovutettavaksi vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenne- ja viestintäministeriö vahvistaa tässä laissa tarkoitettujen ajokorttien, lupien ja todistusten kaavat.

Mitä tässä pykälässä säädetään ajokortista, ei koske väliaikaista, tilapäistä eikä kansainvälistä ajokorttia.

32 §

Ajokortin ja muun luvan mukana pitäminen ja esittämisvelvollisuus

Ajokortti ja tässä laissa tarkoitettu lupa, autokoululupaa lukuun ottamatta, ja kuljettajantutkintotodistus on pidettävä ajettaessa mukana ja vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle taikka muulle liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässä toimivalle tulli- ja rajavartiomiehelle sekä tieliikennelain 97 §:ssä tarkoitettulle liikenne- ja viestintäministeriön tai Liikenneviraston liikennettä valvomaan määräämälle virkamiehelle.

Jos ajoneuvon kuljettajalla ei ole mukanaan vaadittavaa ajokorttia, mutta hänen henkilöllisyytensä on todettu eikä ole syytä otaksua, ettei hänellä ole ajo-oikeutta, poliisimies voi sallia ajon jatkamisen. Tällöin kuljettaja voidaan kuitenkin velvoittaa esittämään ajo-

kortti poliisille määrääjassa. Vastaavasti voidaan menetellä, jos kuljettajalta puuttuu muu 1 momentissa tarkoitettu asiakirja.

33 §

Ajoneuvon luovuttaminen toisen kuljetettavaksi

Ajoneuvoa ei saa luovuttaa sellaisen kuljetettavaksi, jolla ei ole tässä laissa tarkoitettua ajokorttia tai ajo-oikeutta.

Ajoneuvon luovuttajan on ennen ajoneuvon luovuttamista toisen käyttöön varmistauduttava siitä, että kuljettajalla on vaadittu ajo-oikeus.

4 luku

Kuljettajaopetus

34 §

Kuljettajaopetus ajokorttia varten

Kuljettajaopetuksen antamiseen ajokorttia varten vaaditaan autokoululupa tai opetuslupa. Ajamisen harjoittelemiseksi moottoripyörän ajokortin saamista varten voidaan myöntää harjoituslupa.

35 §

Kuljettajaopetuksen tavoite

Kuljettajaopetuksen tavoitteena on edistää oppilaiden kehittymistä vastuullisiksi kuljettajiksi antamalla heille perusvalmiudet kuljettaa ajoneuvoa liikenteessä turvallisesti. Tarkoituksena on, että he tuntevat vastuunsa kuljettajina myös muiden tienkäyttäjien turvallisuudesta ja ympäristövaatimusten huomioon ottamisesta ja sovittavat ajotapansa sen mukaisesti.

AM-luokan ajokorttia varten annettavassa opetuslupaopetuksessa erityisenä tavoitteena on lisätä uusien kuljettajien turvallisuutta ja siihen vaikuttavien näkökohtien huomioon

ottamista ajamisessa opetusluvan haltijan osallistumisella opetukseen.

Mitä 2 momentissa säädetään AM-luokan ajokortista, koskee myös B-luokan ajokorttia.

36 §

Kuljettajaopetuksen sisältö

Kuljettajaopetukseen on sisällytettävä ainakin tiedot:

- 1) liikennejärjestelmästä;
- 2) liikenteen sosiaaliseen ympäristöön ja vuorovaikutukseen liittyvistä vaatimuksista;
- 3) liikenteen ympäristövaikutuksista;
- 4) kuljettajan ajokykyyn ja eri tienkäyttäjärühmien turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä;
- 5) ajoneuvon erityispiirteiden mukaisesti sen oikeasta käyttötavasta, käsittelystä ja kuljettamisesta liikennesääntöjä noudattaen erilaisissa liikennetilanteissa ja ympäristöissä turvallisesti, taloudellisesti, ekologisesti ja joustavasti;
- 6) liikenteen vaaratilanteiden tunnistamisesta ja välttämisestä ja vaikeissa olosuhteissa ajamisesta.

Kuljettajaopetuksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

37 §

Kuljettajaopetuksen toteutus

Kuljettajaopetus koostuu teoria- ja ajo-opetuksesta. Opetuksessa on noudatettava Liikenteen turvallisuusviraston vahvistamaa opetussuunnitelmaa.

B-luokan kuljettajaopetuksessa on perusvaiheen lisäksi harjoitteluvaihe ja syventävä vaihe. Harjoitteluvaiheeseen sisältyy itsenäistä opiskelua ja ajoharjoittelua sekä palautejakso autokoulussa. Syventävässä vaiheessa kehitetään perusvaiheen opetuksessa ja harjoitteluvaiheessa hankittuja tietoja ja taitoja sekä lisätään valmiuksia vaaratilanteiden tunnistamisessa ja välttämässä sekä vaikeissa olosuhteissa ajamisessa ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa

tarkempia säännöksiä kuljettajaopetuksen vähimmäismääristä ja opetuksen toteuttamisen vaatimuksista. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä aiemman kelpoisuuden hyväksi lukemisesta opetussuunnitelman mukaisissa kuljettajaopetuksen vähimmäismäärissä niissä rajoissa kuin vähimmäismääristä säädetään sekä vaativissa olosuhteissa ajamisen käytännön opetukseen soveltuvan ajankohdan määrittelemisestä.

38 §

Autokouluopetuksen aloittamisen edellytykset

Kuljettajaopetus autokoulussa saadaan aloittaa aikaisintaan kuusi kuukautta ennen kuin oppilas täyttää suoritettavaa ajokorttia koskevan vähimmäisiän. B-luokan opetus saadaan kuitenkin aloittaa aikaisintaan vuotta ennen ajokortin vähimmäisiän täyttymistä. Ajo-opetusta saadaan kuitenkin antaa liikenteessä vasta, kun oppilas on täyttänyt 15 vuotta.

B-luokan syventävän vaiheen opetus saadaan aloittaa aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua B-luokan hyväksytyin ajokokeen suorittamisesta edellyttäen, että harjoitteluvaiheen opetus on saatu.

Ryhmään 2 kuuluvan luokan kuljettajaopetukseen tulevalla on oltava vähintään B-luokan auton ajokortti tai tämän lain mukaisesti annetun kuljettajantutkintotodistuksen perusteella saatu B-luokan ajo-oikeus. E-luokan kuljettajaopetukseen tulevalla on oltava vetoauton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti.

Oppilas, joka opiskelee ammatillisessa oppilaitoksessa Opetushallituksen valvonnassa tapahtuvassa kuorma- tai linja-autonkuljettajan opetussuunnitelmaperusteisessa perustutkintokoulutuksessa, saadaan kuitenkin ottaa tämän koulutuksen yhteydessä annettavaan ryhmään 2 kuuluvan ajokortin saamiseen tähtäävään kuljettajaopetukseen B-luokan ajokorttia vaatimatta sinä vuonna, jona hän täyttää 16 vuotta. Ajo-opetusta saadaan antaa liikenteessä vasta, kun oppilas on täyttänyt 17 vuotta. Ajo-opetusta linja-autolla saa antaa liikenteessä vasta, kun oppilaalla on B-luokan ajokortti, ja E-luokan yhdistelmällä, kun oppilaalla on vetoauton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetuksen aloittamisen vaatimuksista.

39 §

B-luokan opetusluvan myöntämisen perusteet

Opetusluvan myöntämisen edellytyksenä B-luokan ajokorttia varten annettavaan kuljettajaopetukseen on, että:

- 1) hakija on täyttänyt 25 vuotta;
- 2) hakijalla on B-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolmen vuoden ajan;
- 3) hakija on suorittanut kuljettajantutkinnon vastaanottajalle opetettavia asioita koskevan opetuslupaopettajan kokeen tai hänellä on liikenneopettajalupa;
- 4) hakijaa on pidettävä henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan opetustehtävään sopivana;
- 5) opetuksessa käytettävässä ajoneuvossa on tarvittavat ajohallintalaitteet opettajaa varten ja ajoneuvo on muutoskatsastuksessa hyväksytty opetusajoneuvoksi.

Hakijaa ei ole pidettävä 1 momentin 4 kohdan mukaisesti opetustehtävään sopivana, jos:

- 1) hän on luvan myöntämistä edeltäneen viiden vuoden aikana ollut ajokiellossa rattijuopumuksen, törkeän rattijuopumuksen, törkeän liikenteen vaarantamisen tai sellaisen rikoslain 23 luvun 1 §:n nojalla rangaistavan teon takia, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan; tai hän on tänä aikana syyllistynyt mainittuihin tekoihin niin, että ajokieltoon määräämisen perusteet täyttyvät;

- 2) hän on viimeisen vuoden aikana ollut ajokiellossa muihin kuin 1 kohdassa tarkoitettuihin liikenne rikoksiin syyllistymisen takia tai hän on tänä aikana syyllistynyt tällaisiin tekoihin niin, että ajokieltoon määräämisen perusteet täyttyvät; tai

- 3) hän on rikosrekisteriin tai poliisin pitämään rekisteriin sisältyvien tietojen perusteella muutoin toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton opetustehtävään.

Opetusluvan myöntämisen edellytyksenä harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetusta varten on, että hakijalla on liikenneopettajalupa.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettun

kokeen suorittamista ei vaadita, jos hakija on enintään kolme vuotta aikaisemmin suorittanut kokeen hyväksytysti. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kokeen sisällöstä ja toteutuksesta.

40 §

Opetuslupaperusteet muuhun kuin B-luokan opetukseen

Muun kuin B-luokan opetusluvan myöntämiseen sovelletaan 39 §:n säännöksiä alla olevin poikkeuksin:

- 1) mopon ajokorttia varten opetusluvan hakijan vähimmäisikä on 21 vuotta ja hänellä tulee olla mopon tai moottoripyörän ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolmen vuoden ajan;

- 2) kevyen nelipyörän ajokorttia varten opetusluvan hakijalla tulee olla kevyen nelipyörän tai B-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolmen vuoden ajan;

- 3) muuta kuin B-luokan sekä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua mopon tai kevyen nelipyörän ajokorttia varten opetuslupaa hakevalla tulee olla opetuksen luokkaa vastaavan ajoneuvon kuljettamiseen oikeuttava ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolmen vuoden ajan;

- 4) ryhmään 2 kuuluvan luokan ajokorttia varten vaatimuksena on 39 §:ssä säädetyn lisäksi, että opetus annetaan autonkuljettajan ammattiopetukseen rinnastettavan työnantajan antaman koulutuksen yhteydessä kuljetusalan tutkintoon valmistavan koulutuksen oppisopimuksella, oppilaalla on B-luokan ajokortti ja lisäksi vetoauton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti, jos opetusta annetaan ajoneuvoyhdistelmän ajokorttia varten, ja että opetusluvan hakijalla on liikenneopettajalupa C- ja D-luokan opetukseen.

Edellä 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua AM-luokan opetuslupaa hakevan on osoitettava lupaviranomaiselle, että hänellä on ollut kohdassa tarkoitettu mopon tai kevyen nelipyörän ajo-oikeus kolmen vuoden ajan, jos lupaa haetaan tällä perusteella ja ajo-oikeuden alkamisajankohtaa ei ole ajokorttiin merkitty.

41 §

Opetuslupaopetuksen toteutus B- ja AM-luokan opetuksessa

Ennen B-luokan ajo-opetuksen aloittamista opetusluvan haltijan on yhdessä oppilaan kanssa osallistuttava autokoulussa annettavaan opetuslupaopetusta tukevaan opetukseen ja opetuksen aikana suoritettavaan oppimisen ja ajotaidon edistymistä arvioivaan ajoon.

Vaikeissa olosuhteissa ajamisen ajo-opetus on B-luokan opetuslupaopetuksessa annettava autokoulussa, jos opetusluvan haltijalla ei ole liikenneopettajalupaa. Kuljettajaopetuksen sisällöstä ja ajoneuvon kuljettajasta on opetusluvalla annettavassa ajo-opetuksessa voimassa, mitä autokouluopetuksesta säädetään.

Mopon ja kevyen nelipyörän ajokorttia varten annettavassa opetuslupaopetuksessa luvan haltijan on yhdessä oppilaan kanssa osallistuttava ennen ajo-opetuksen aloittamista autokoulussa annettavaan mopon ja kevyen nelipyörän kuljettamisen turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä käsittelevään opetukseen. Edellä 40 §:n 1 kohdassa tarkoitettussa ajo-opetuksessa on käytettävä mopoa ja 2 kohdassa tarkoitettussa ajo-opetuksessa kevyttä nelipyörää. Ajo-opetusta liikenteessä saadaan antaa vasta, kun oppilas on täyttänyt 15 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettun yhteisopetuksen ja arvioivan ajon sekä 3 momentissa tarkoitettun opetuksen sisällöstä ja määristä, opetuslupa-ajoneuvon vaatimuksista sekä muista opetusluvan vaatimuksista.

42 §

Opetusluvan myöntäminen

Opetusluvan myöntää poliisi. Lupa oikeuttaa luvassa mainitun luvanhaltijan antamaan kuljettajaopetusta luvassa määrätylle henkilölle. Opetuslupaannetaan kuitenkin merkitä luvanhaltijoiksi kaksi henkilöä, jos he ovat 40 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja oppisopimussuhteessa olevia opettajia.

Hakijalla voi samanaikaisesti olla voimassa enintään kaksi opetuslupaa.

Opetuslupa myönnetään enintään yhdeksäksi kuukaudeksi ja aikaisintaan kuusi kuukautta ennen kuin opetettava täyttää opetusajoneuvon luokkaa vastaavan ajokortin saamiselle säädetyn vähimmäisiän. Uutta lupaa myönnetyn opetusluvan voimassaolon jatkamiseksi ei saa myöntää ilman pätevää syytä. Luvan myöntämiseen ei sovelleta 2 momentissa tarkoitettua rajoitusta.

Opetuslupaannetaan merkittävä ajoneuvo, jolla opetus on annettava.

43 §

B-luokan opetusluvan myöntämistä koskevat poikkeukset

B-luokan opetuslupaannetaan voidaan merkitä luvan haltijoiksi kaksi henkilöä ja kaksi opetettavaa, jos opettaja tai opettajat ovat opetettavan tai opetettavien vanhempia, isovanhempia tai muita huoltajia taikka lapsia, lapsenlapsia tai sisaruksia. Jos opetuksessa käytetään useampaa ajoneuvoa, ne on merkittävä opetuslupaannetaan. Jos opetuslupa myönnetään kahdelle henkilölle, toinen heistä on nimittävä vastuulliseksi opettajaksi, joka antaa opetustodistuksen.

Kaikkien opetuslupaannetaan merkittyjen on osallistuttava 41 §:ssä tarkoitettuun opetukseen autokoulussa.

B-luokan opetuslupa lyhytaikaisen ajokortin suorittamista varten myönnetään kahdeksi vuodeksi ja korkeintaan vuosi ennen kuin opetettava täyttää ajokortin saamisen vähimmäisiän. Luvan voimassaolo päättyy, kun lupaan oppilaaksi merkitty on suorittanut hyväksytysti B-luokan ajokokeen.

Syventävän vaiheen opetukseen opetuslupa myönnetään enintään kuudeksi kuukaudeksi ja aikaisintaan kolmen kuukauden kullutta B-luokan ajo-oikeuden saamisesta.

44 §

Opetusluvan peruuttaminen

Opetuslupa on peruutettava, jos:

1) luvan haltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä;

- 2) luvan haltija rikkoo opetuslupaa koskevia säännöksiä tai opetusluvan ehtoja;
- 3) luvan haltija sitä pyytää.

Lupa voidaan peruuttaa väliaikaisesti, jos edellytykset väliaikaiseen ajokieltoon määrittämiseen ovat olemassa. Luvan väliaikaisessa peruuttamisessa noudatetaan, mitä väliaikaisesta ajokiellosta säädetään.

Jos opetuslupa on 43 §:n mukaisesti myönnetty kahdelle henkilölle, lupa voidaan peruuttaa toisen haltijan osalta ja samalla tehdä muutos 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuun merkintään vastuullisesta opettajasta, jos se on tarpeen.

45 §

Moottoripyörän harjoituslupa

Poliisi myöntää harjoitusluvan ajamisen harjoittelemiseksi moottoripyörän ajokorttia varten määrättyllä moottoripyörällä ilman ajo-opettajaa, jos:

- 1) hakijalla on voimassa oleva ajokorttilupa;
- 2) hän on saanut säädetyn opetuksen harjoittelulupaa varten;
- 3) hän on suorittanut hyväksytysti kuljettajantutkinnon luokkaa vastaavan teoriakokeen;
- 4) hän on suorittanut hyväksytysti kuljettajantutkinnon luokkaa vastaavan käsittelykokeen moottoripyörällä; ja
- 5) hakija ei ole ajokiellossa ja hän ei ole lupapäätöstä edeltäneen viiden vuoden aikana ollut ajokiellossa.

Hakemukseen on liitettävä huoltajien suostumus, jos hakija ei ole täyttänyt 18 vuotta. Harjoituslupa myönnetään enintään kolmeksi kuukaudeksi ja se voidaan antaa ehdoin ja rajoituksin. Uutta lupaa ei saa myöntää ilman painavaa syytä.

Harjoitusluvassa määrätyn moottoripyörän on täytettävä sitä ajokorttiluokkaa koskevat vaatimukset, jota vastaavan ajo-oikeuden saamiseksi harjoituslupa myönnetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä harjoitusluvan edellyttämän teoria- ja ajo-opetuksen määrästä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua käsittelykokeesta.

46 §

Harjoitusluvan peruuttaminen

Moottoripyörän harjoituslupa on peruutettava, jos:

- 1) luvan haltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä;
- 2) luvan haltija rikkoo harjoituslupaa koskevia säännöksiä tai harjoitusluvan ehtoja;
- 3) luvan haltija sitä pyytää tai hänen huoltajansa peruuttaa suostumuksensa.

Harjoituslupa on peruutettava väliaikaisesti, jos luvan haltija määrätään väliaikaiseen ajokieltoon. Luvan väliaikaisessa peruuttamisessa noudatetaan, mitä väliaikaisesta ajokiellosta säädetään.

47 §

Ajoneuvon kuljettaja ajo-opetusta annettaessa

Ajo-opetusta tai käsittelyopetusta annettaessa ajoneuvon kuljettajaksi katsotaan:

- 1) B-, C1- ja C-luokan ajo-opetuksessa ja käsittelyopetuksessa opettaja;
- 2) D1- tai D-luokan ajo-opetuksessa opettaja taikka oppilas, jos hänellä on C-luokan ajokortti;
- 3) E-luokan ajo-opetuksessa oppilas;
- 4) mopolla, moottoripyörällä tai kevyellä nelipyörällä ajo-opetusta annettaessa oppilas taikka opettaja, jos hän on mukana moottoripyörässä tai kevyessä nelipyörässä ajo-opetusta annettaessa;
- 5) harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen kuljettajaopetuksessa oppilas.

48 §

Opetusajoneuvo ja oppilaan ajovarusteet

Ajo-opetuksessa käytettävän ajoneuvon on täytettävä opetuksen luokkaa vastaavat opetusajoneuvon vaatimukset, ja siinä on tarvittaessa oltava erilliset ajohallintalaitteet ja muut varusteet opettajaa varten. AM-luokassa opetusajoneuvon on lisäksi täytettävä suoritettavaa kuljetusoikeutta vastaavat vaati-

mukset. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetusajoneuvojen vaatimuksista. Tätä momenttia ei sovelleta harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen kuljettajaopetukseen.

Mopolla, kevyellä nelipyörällä ja moottoripyörällä ajo-opetusta annettaessa oppilaalla on oltava laitteet ajo-ohjeiden vastaanottamista varten ja tarvittavat ajovarusteet.

Ajo-opetusta annettaessa ja moottoripyörän harjoitusluvalla ajoa harjoiteltaessa ajoneuvossa on oltava opetusajoneuvon tunnus. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset opetusajoneuvon merkitsemisestä. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa säännöksiä myös oppilaan ajovarusteita koskevista vaatimuksista opetusajossa.

49 §

Ajo-opetuksen toteuttaminen

Ennen ajo-opetuksen antamista liikenteessä oppilaalle on annettava ajoneuvon kuljettamisen perustiedot ja opetettava riittävä ajoneuvon käsittelytaito. Tätä momenttia ei sovelleta B-luokan harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetukseen.

B-, C1- ja C-luokan ajo-opetuksessa ja käsittelyopetuksessa opettajan on opetusta annettaessa istuttava oppilaan vieressä. Sama koskee kevyellä nelipyörällä annettavaa opetusta, jos sen istuinpaikat ovat vierekkäin.

Oppilaalle on annettava opetusta erilaisissa liikenneympäristöissä ja -tilanteissa ajamisessa. Ajo-opetuksessa käytettävistä muista opetusvälineistä kuin ajoneuvoista ja muista ajo-opetuksen toteutuksen vaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajo-opetuksen ja ajoneuvon käsittelyopetuksen sisällöstä.

50 §

Opetustodistus

Kun kuljettajaopetus on annettu, oppilaalle on annettava siitä todistus. Valtioneuvoston

asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetustodistuksesta ja sen antamisesta.

51 §

Ajoharjoitteluradat

Ajoharjoitteluradan on rakenteeltaan, mitoitukseltaan, varusteiltaan ja kunnoltaan sovelluttava liukkaalla ajamisen ympärivuotiseen harjoitteluun. Radalla on oltava harjoittelun ja turvallisuuden edellyttämät varusteet, liikenteen ohjauslaitteet ja yhteydenpitovälineet opettajan ja oppilaan välille sekä tarvittavat opetus- ja huoltotilat. Asiattoman liikenteen pääsy rata-alueelle harjoittelun aikana on estettävä aidalla, puomilla, maastoesteellä taikka muulla selvästi havaittavalla tavalla.

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy kuljettajaopetuksessa käytettävät ajoharjoitteluradat ja valvoo yhdessä tutkinnon vastaanottajien kanssa niiden toimintaa. Hakemukseen ajoharjoitteluradan hyväksymiseksi on liitettävä tiedot radasta, sen laitteista ja varusteista sekä radan järjestyssäännöt.

Ajoharjoitteluradan hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksyminen voidaan peruuttaa, jos rata ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä ja puutteet ja laiminlyönnot ovat vakavia tai olennaisia ja radanpitäjälle annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin ajoharjoitteluratojen mitoituksesta, rakenteesta, varusteista ja hyväksymisestä.

5 luku

Kuljettajantutkinto

52 §

Kuljettajantutkinnon tarkoitus

Kuljettajantutkinnon tarkoituksena on osoittaa, että tutkinnon suorittaja hallitsee 36 §:ään sisältyvät asiat sekä kykenee soveltamaan niitä ja toimimaan liikenteessä vastuullisesti.

53 §

Kuljettajantutkinnon sisältö ja toteuttaminen

Kuljettajantutkintoon sisältyy teoriakoe ja ajokoe, jollei toisin säädetä. Ajokokeeseen voi sisältyä erillinen käsittelykoe tai pelkästään käsittelykoe. Ajokokeeseen pääsemisen edellytyksenä on vastaavan luokan teoriakokeen suorittaminen.

Kuljettajantutkinnossa käytettävän ajoneuvon on täytettävä opetusajoneuvoja ja tutkinnon luokkaa vastaavat vaatimukset. Tutkintoajoneuvojen vaatimuksista annetaan tarkemmat säännökset liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Tutkinnon suorittajan on hankittava käytettäväksi ajokokeessa tarvittava ajoneuvo. Ajokokeen aikana hänet katsotaan kuljettajaksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuljettajantutkinnon vaatimuksista ja poikkeuksista teoria- ja ajokokeen vaatimiseen. Teoriakoe suoritetaan Liikenteen turvallisuusviraston kysymysaineistoa käyttäen. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä teoriakokeen, ajokokeen, käsittelykokeen ja ajonäytteen toteuttamisesta.

54 §

Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytykset

Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytyksenä on, että:

1) tutkintoon tulevalla on tutkinnon luokkaa vastaava ajokorttilupa; ja

2) tutkintoon tuleva täyttää säädetyn ikävaatimuksen;

3) lisäksi edellytetään, että

a) tutkintoon tuleva on saanut tutkinnon luokkaa vastaavan kuljettajaopetuksen, B-luokassa perusvaiheen opetuksen, tai hänellä on säädetty perustason ammattipätevyys ja hän on saanut sitä täydentävän kuljettajaopetuksen tai hän täyttää voimassa olevaa ajo-oikeutta, ajoharjoittelua tai ajokokemusta koskevan vaatimuksen; tai

b) hänellä on tai on aikaisemmin ollut vastaavan luokan ajokortti.

Edellä 1 momentin 1 kohdan ajokorttilu-

paa ei vaadita, jos tutkintoon tulevalla on poliisin määräys uuden ajokokeen suorittamiseksi. Henkilö saadaan 1 momentin 2 kohdasta poiketen ottaa teoriakokeeseen kulkua ennen säädetyn ikävaatimuksen täyttymistä, jos kuljettajantutkinnon suorittamiseksi ja kuljettajantutkintotodistuksen antamiseksi vaaditaan myös 53 §:n 1 momentissa tarkoitettu ajokoe.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä luokkakohtaisista kuljettajantutkintoon pääsyn ja siihen ilmoittautumisen vaatimuksista sekä ajo-oikeuden voimassa pysyttämiseksi ja ulkomaisen ajokortin vaihtamiseksi suoritettavan kuljettajantutkinnon ja ajokokeen vaatimuksista.

55 §

Kuljettajantutkintotodistus ja tutkinnossa hylkääminen

Tämän lain mukaisesti suoritetusta hyväksytystä kuljettajantutkinnosta on annettava todistus. Kuljettajantutkintotodistus oikeuttaa kuljettamaan siinä mainittuun luokkaan kuuluvaa ajoneuvoa Suomessa yhden kuukauden ajan todistuksen antamisesta. Todistusta ei kuitenkaan anneta, jos edellytykset ajokortin luovuttamiseen eivät täyty tai jos tutkinnon suorittajalle annetaan ajokortti taikka väliaikainen ajokortti.

Jos tutkintosuoritus hylätään, kuljettajantutkinnon vastaanottajan on palautettava tutkinnon suorittamista yrittäneelle opetustodistus merkinnällä hylkäämisen syystä ja mahdollisesti tarvittavan lisäopetuksen määrästä. Uuteen ajokokeeseen pääsemisen edellytyksenä on, että määrätty lisäopetus on saatu. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä uuteen tutkintoon pääsemisen edellytyksistä.

56 §

Uuteen kuljettajantutkintoon määrääminen

Poliisi voi määrätä kuljettajan uuteen kuljettajantutkintoon, jos hän moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan on toistuvasti syylistynyt tieliikennelain säännösten rikkomiseen ja tämän vuoksi tai muutoin on todennä-

köistä syytä epäillä, ettei hän ole säilyttänyt ajotaitoaan.

6 luku

Muut ajokortit ja ulkomailla annetut ajokortit

57 §

Ahvenanmaalla annettu ajokortti ja mopon ajolupa

Ahvenanmaan maakunnassa annettu ajokortti oikeuttaa kuljettamaan sellaista moottorikäyttöistä ajoneuvoa ja ajoneuvoyhdistelmää, jonka luokkaa vastaava tunnus sisältyy ajokorttiin. Ajo-oikeuden laajuudesta on muuten voimassa mitä 7 §:ssä säädetään.

Ajokortin uudistamisesta ja vaihtamisesta tässä laissa tarkoitettuun ajokorttiin sekä kuljettajien ajoterveyden valvonnasta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään. AM-luokan ajokorttia vaihdettaessa ajokortti annetaan ilman 6 §:n 2 momentin 2 kohdan a alakohdassa ja 7 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja merkintöjä.

Ahvenanmaan maakunnassa annettu mopon ajolupa on voimassa koko valtakunnan alueella.

58 §

Sotilasajoneuvon kuljettaminen

Moottorikäyttöisiä sotilasajoneuvoja saa kuljettaa asianomaisen ajoneuvotyypin kuljettamiseen vaadittavan kuljettajantutkinnon puolustusvoimissa suorittanut, jolla on puolustusvoimien ajokortti tai tämän lain mukainen Suomessa ajamaan oikeuttava ajokortti, tilapäistä ajokorttia lukuun ottamatta, ja sen lisäksi puolustusvoimien ajolupa. Puolustusministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset sotilasajoneuvon kuljettamisesta muun ajokortin kuin puolustusvoimien ajokortin perusteella. Pääesikunta voi lisäksi antaa tarkempia määräyksiä ajoneuvolain (1090/2002) 1 §:n 5 momentissa tarkoitettujen erikois- ja panssariajoneuvojen kuljettamiseen vaadittavista luvista.

Mitä tässä laissa säädetään kuljettajantutkintojen ja kuljettajaopetuksen harjoitteluvai-

heen ja syventävän vaiheen opetuksen sisällystä sekä kuljettajan terveydentilan vaatimuksista, sovelletaan myös puolustusvoimien ajokorttiin. Tarkemmat säännökset puolustusvoimien ajokortista ja ajoluvasta sekä niiden antamisesta, poisottamisesta, peruuttamisesta ja palauttamisesta annetaan puolustusministeriön asetuksella. Puolustusministeriön asetuksella säädetään lisäksi puolustusvoimien liikenneopettaja- ja kuljettajakoulutuksen sisällystä, liikenneopettajan- ja kuljettajantutkinnoista ja ajolupakoulutuksesta sekä kuljettajantutkintoja vastaanottavan ajoneuvotarkastajan pätevyysvaatimuksista.

59 §

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti ja muu mopon ajolupa tai kuljetusoikeus

Muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu ajokortti oikeuttaa kuljettamaan sellaista moottorikäyttöistä ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka luokkaa vastaava yhdenmukaistettu luokkatunnus sisältyy ajokorttiin ja jonka 5 §:n mukaisen ikävaatimuksen ajokortin haltija täyttää. Ajo-oikeuden laajuudesta on voimassa, mitä 7 §:ssä säädetään, ja kuljettajan ajoterveydentilan valvonnasta, mitä 20 ja 21 §:ssä säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös Islannissa, Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa annettua väliaikaista ajokorttia.

Ajo-oikeutta ei ole, jos:

1) ajokortin haltija on ajokiellossa Suomessa tai jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa;

2) ajokortti on vaihdettu suomalaiseen ajokorttiin tai jonkin muun EU- tai ETA-valtion ajokorttiin;

3) EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin haltija asuu vakinaisesti Suomessa ja ajokortti on siihen tehdyn merkinnän mukaan vaihdettu uutta kuljettajantutkintoa suorittamatta sellaisessa valtiossa annetun ajokortin perusteella, joka ei ole Suomessa voimassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun muun ajokortin kuin väliaikaisen ajokortin vaihtamiseen ja uudistamiseen sovelletaan ajokorttilupaa sekä ajokortin luovuttamista ja uudistamista koskevia säännöksiä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ajokortti väli-aikaista ajokorttia lukuun ottamatta on kadonnut, anastettu tai tuhoutunut, annetaan hakemuksesta Suomessa vakinaisesti asuvalle tai täällä vähintään kuusi kuukautta opiskelleelle haltijalle ajokorttilupaa koskevia säännöksiä noudattaen vastaava uusi ajokortti. Hakemukseen on liitettävä kirjallinen selvitys ajokortin katoamisesta, anastamisesta tai tuhoutumisesta. Poliisin on ilmoitettava ajokortin myöntäneelle viranomaiselle ajokortin korvaamisesta suomalaisella ajokortilla. Jos ajokortti löytyy myöhemmin, se on luovutettava poliisille kortin myöntäneelle viranomaiselle palauttamista varten.

Mitä tässä pykälässä säädetään ajokortista, sovelletaan myös muussa EU- tai ETA-valtiossa annetun mopon ajoluvan kelpoisuuteen lukuun ottamatta kuitenkin mopon ajokorttia. Kuljettajan on täytettävä tässä laissa säädetty mopon kuljettamista koskevat ikävaatimukset. Kevyen nelipyörän kuljettamiseksi vaaditaan AM-luokan tai sitä vastaava kevyen nelipyörän kuljettamiseen oikeuttava ajokortti. AM-luokan ajokorttia vaihdettaessa ajokortti annetaan ilman 6 §:n 2 momentin 2 kohdan a alakohdassa ja 7 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja merkintöjä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä momentissa tarkoitettun mopon ajoluvan vaatimuksista.

60 §

Sopimusvaltiossa annettu ajokortti

Genevessä vuonna 1949 tehtyyn tieliikennettä koskevaan yleissopimukseen (SopS 11/1959) tai Wienissä vuonna 1968 tehtyyn tieliikennettä koskevaan yleissopimukseen (SopS 30/1986) liittyneessä muussa kuin 59 §:ssä tarkoitettussa valtiossa annettu ajokortti oikeuttaa kuljettamaan Suomessa sellaista ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka sopimuksessa mainittua luokkaa vastaava tunnus on ajokortissa, jos:

- 1) ajokortin haltijan vakinainen asuinpaikka ei ajokorttia myönnettäessä ollut Suomessa;
- 2) ajokortti on sopimuksenmukainen kansallinen tai kansainvälinen ajokortti tai, jos ajokortti ei ole sopimusmallin mukainen, siitä

käyvät ilmi vastaavat tiedot latinalaisin kirjaimin taikka ajokortin mukana on virallinen suomen- tai ruotsinkielinen käännös;

3) ajokortin mukana on kuvallinen henkilöllisyysasiakirja, jos ajokortissa ei ole haltijan valokuvaa;

4) ajokortin haltija täyttää 5 §:n ikävaatimukset ja 20 §:n terveydentilaa koskevat vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös Hongkongissa, Macaossa tai Taiwanissa annettua alueen sääntöjen mukaista ajokorttia tai kansainvälistä ajokorttia.

Tässä pykälässä tarkoitettu ajokortti on Suomessa voimassa kaksi vuotta siitä, kun ajokortin haltija asettuu maahan vakinaisesti asumaan, jos ajokortti on voimassa eikä muuta syytä ajokortin kelpoisuuden lakkaamiseen aikaisemmin ole. Kuljettajan ajoterveydentilan valvonnasta on voimassa mitä 20 ja 21 §:ssä säädetään. Ajokorttia suomalaisen ajokorttiin vaihdettaessa hakijalle voidaan luovuttaa B-luokan ja moottoripyörän luokkaa vastaava ajokortti 24 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaisesti uutta kuljettajantutkimtoa vaatimatta, jos:

1) ajokorttilupaa ajokortin vaihtamiseksi haetaan edellä mainitun kahden vuoden kuluessa ja kuitenkin ennen ajokortin voimassaoloajan päättymistä;

2) hakija esittää tässä pykälässä tarkoitettun muun kuin kansainvälisen ajokortin ja ajokortin käännöksen, jos sellainen 1 momentin mukaan vaaditaan;

3) hakija osoittaa kuljettaneensa autoa tai moottoripyörää Suomessa vähintään kuuden kuukauden ajan ja hän täyttää tämän lain mukaisen vakinaista asuinpaikkaa koskevan vaatimuksen.

Tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun vaihtamisen perusteella annettavaan ajokorttiin on tehtävä merkintä siitä valtiosta tai alueesta, jonka myöntämän ajokortin perusteella se on annettu.

61 §

Muu ulkomainen ajokortti

Muut kuin 59 ja 60 §:ssä tarkoitettut ulkomaiset ajokortit eivät ole voimassa Suomessa, ellei kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu.

Poliisi voi ulkoasiainministeriön antaman todistuksen mukaan myöntää hakemuksesta ajokorttiluvan ulkomaista ajokorttia vastaavan ajokortin saamiseksi Suomessa ja luovuttaa ajokortin 24 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaisesti uutta kuljettajatutkintoa vaatimatta ulkovallan Suomessa toimivan diplomaattisen edustuston, lähetetyn konsulin johtaman konsulaatin sekä kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan henkilökuntaan kuuluvalla ulkomaalaiselle, joka on saapunut tätä tehtävää varten Suomeen ja tällaisen henkilön perheenjäsenelle.

Edellä 2 momentin nojalla annettavaan ajokorttiin on tehtävä merkintä siitä valtiosta tai alueesta, jonka myöntämän ajokortin perusteella suomalainen ajokortti on annettu.

62 §

Ulkomaisen ajokortin luovuttaminen poliisille

Jos suomalaisen ajokortin saajalla on ulkomailla annettu ajokortti, hänen on luovutettava se poliisille, kun suomalainen ajokortti luovutetaan.

Poliisiin on palautettava EU- ja ETA-valtiossa annettu ajokortti ajokortin myöntäjälle ja samalla on ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Muu ulkomainen ajokortti palautetaan pyynnöstä haltijalle hänen muuttaessaan maasta ja luovuttaessaan vastaavasti suomalaisen ajokortin poliisille. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin antaa säännökset muun ulkomaisen ajokortin palauttamisesta 2 momentin mukaisesti ajokortin myöntäjälle.

63 §

Tilapäinen ajokortti

Poliisi voi luovuttaa Suomessa ajamaan oikeuttavan tilapäisen ajokortin:

1) 60 §:ssä tarkoitettussa sopimusvaltiossa annetun kansallisen ajokortin haltijalle, jos kysymyksessä on:

a) turvapaikan hakija, jonka oleskelulupasian käsittely on kesken mainitun pykälän 3 momentissa säädetyn määräajan umpeutuessa;

b) ajokortin aitouden, voimassaolon tai muun kelpoisuuden selvittäminen tai muu vastaava syy, joka estää ajokortin käyttämisen;

2) 61 §:ssä tarkoitetun ajokortin haltijalle.

Ajokorttilupa tilapäisen ajokortin antamiseksi saadaan myöntää 12 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetystä vakinaista asuinpaikkaa koskevasta vaatimuksesta poiketen ja ajokortti luovuttaa uutta kuljettajatutkintoa vaatimatta. Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulle ajokortinhaltijalle voidaan myöntää ajokorttilupa vain A1-, A2-, A- ja B-luokan tilapäisen ajokortin saamiseen, jos hakijalla on vastaavan luokan ajokortti.

Tilapäinen ajokortti annetaan määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, kuitenkin enintään niin pitkäksi aikaa kuin alkuperäinen ajokortti on voimassa. Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tilapäinen ajokortti voidaan kuitenkin antaa pitemmäksi määräajaksi tai sen voimassaoloa jatkaa edellyttäen, että alkuperäinen ajokortti on voimassa. Alkuperäinen ajokortti on tilapäisen ajokortin luovuttamisen yhteydessä otettava poliisin haltuun vain, jos se on tarpeen 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta syystä.

Tilapäinen ajokortti on pidettävä ajettaessa mukana yhdessä alkuperäisen ajokortin kanssa, jos tilapäisessä ajokortissa ei ole merkintää alkuperäisen ajokortin ottamisesta poliisin haltuun.

7 luku

Ajokielto ja muut seuraamukset

64 §

Ajokieltoon määrääminen

Tuomioistuimen on määrättävä moottori-ikäyttöisen ajoneuvon kuljettaja ajokieltoon, jos hänen todetaan syyllistyneen rikoslain 23 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen, 3 §:ssä tarkoitettuun rattijuopumukseen tai 4 §:ssä tarkoitettuun törkeään rattijuopumukseen taikka rikoslain 44 luvun 13 §:ssä tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetusrikokseen. Ajokielto voidaan jättää määräämättä, jos moottori-ikäyttöisen ajoneuvon kuljettajaa ei

tuomita edellä mainitusta teosta rangaistukseen.

Poliisin on määrättävä ajo-oikeuden haltija ajokieltoon:

1) jos hän ei enää täytä 12 §:ssä säädettyjä ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä;

2) jos hän ei poliisin asettamassa määräajassa ole toimittanut vaadittua lääkärintodistusta tai 20 §:n 3 momentissa tarkoitettua optikon antamaa todistusta taikka suorittanut hyväksytysti uutta kuljettajantutkintoa, ajo-koetta tai ajonäytettä;

3) jos hän on moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan syyllistynyt rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun liikenneturvallisuuden vaarantamiseen, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan;

4) jos hän on syyllistynyt rikoslain 23 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta; tai

5) jos hänet on ulkomailla tuomittu liikennejuopumuksesta moottorikäyttöisellä ajoneuvolla tai hän on siellä syyllistynyt tällaiseen tekoon.

Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna tekona on pidettävä myös sitä, että kuljettaja on käsittelemällä tai ulkoisella apuvälineellä häirinnyt tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen valvontaan tarkoitettua laitetta siten, että se tuottaa virheellistä tietoa hänen ajo- ja lepoajoistaan.

65 §

Ajokieltoon määrääminen toistuvien rikkomusten perusteella

Poliisin on määrättävä ajo-oikeuden haltija ajokieltoon, jos ajo-oikeudenhaltija on vähintään neljästi kahden vuoden tai kolmesti vuoden kuluessa syyllistynyt moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessaan:

1) tieliikennelain 103 §:ssä tarkoitettuun liikenneriikkomukseen, lukuun ottamatta muita rikesakolla rangaistavia tekoja kuin:

a) tieliikennelain 24 a §:n 2 momentissa tarkoitettua matkapuhelimen kiellettyä käyttöä ajon aikana;

b) tieliikennelain 25 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua nopeusrajoituksen rikkomista moottorikäyttöisellä ajoneuvolla;

2) tieliikennelain 105 a §:ssä tarkoitettuun tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomiseen;

3) rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai 11 §:ssä tarkoitettuun liikennepakoon tieliikenteessä;

4) ajoneuvolain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ajoneuvorikkomukseen;

5) kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 24 §:ssä tarkoitettuun kuljettajan ammattipätevyysäännösten rikkomiseen;

6) liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetun lain (546/1998) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettuun paljastinlaiterikkomukseen;

7) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 19 §:n 3 momentissa tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetusrikkomukseen.

Ajo-oikeuden haltija on kuitenkin 1 momentista poiketen määrättävä ajokieltoon, jos hän lyhytaikaisen ajo-oikeuden saamista seuraavan kahden vuoden aikana syyllistyy kolmasti, tai tänä aikana kahdesti yhden vuoden sisällä, 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettuun tekoon. Sama koskee moottoripyörän ajo-oikeuden haltijaa, jolla ei ole auton ajo-oikeutta, kahden vuoden ajan moottoripyörän ajo-oikeuden saamisesta.

Ajokielto on määrättävä pantavaksi täytäntöön välittömästi, kun päätös ajokiellosta on tehty.

Liikenteen turvallisuusvirasto lähettää ajo-oikeuden haltijalle ajoneuvoliikennerekisterin tietojen perusteella muistutuksen tässä pykälässä tarkoitettua ajokiellon määräämisperusteista. Muistutus lähetetään siinä vaiheessa, kun seuraava 1 momentissa tarkoitettu teko johtaa poliisin ajokieltoharkintaan.

66 §

Ajokiellon kesto

Rattijuopumukseen tai vaarallisten aineiden kuljetusrikkokseen syyllistynyt kuljettaja määrätään ajokieltoon vähintään yhdeksi kuukaudeksi ja törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai törkeään rattijuopumukseen syyllistynyt vähintään kolmeksi

kuukaudeksi. Uusintarikoksista ajokiellon kestoksi määrätään:

1) vähintään kuusi kuukautta, jos kuljettaja on viiden vuoden aikana syyllistynyt:

a) kahdesti rattijuopumukseen tai vaarallisten aineiden kuljetusrikokseen;

b) rattijuopumukseen ja vaarallisten aineiden kuljetusrikokseen; tai

c) rattijuopumukseen tai vaarallisten aineiden kuljetusrikokseen ja lisäksi törkeään rattijuopumukseen tai törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen;

2) vähintään yksi vuosi, jos kuljettaja on viiden vuoden aikana syyllistynyt kahdesti tekoon, joka täyttää törkeän rattijuopumuksen tai törkeän liikenneturvallisuuden vaarantamisen tunnusmerkistön.

Ajokielto on voimassa enintään viisi vuotta. Tuomioistuimen päätöksessä on mainittava ajokiellon viimeinen voimassaolopäivä. Tuomioistuimen päätös pannaan täytäntöön valituksesta huolimatta.

Edellä 64 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ajokielto määrätään olemaan voimassa toistaiseksi ja 3—5 kohdassa ja 65 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa vähintään yksi ja enintään kuusi kuukautta.

Ajokiellon kestosta määrättäessä otetaan huomioon ne vaikutukset, jotka toimenpiteellä on ajokieltoon määrättävän toimeentuloon ja välttämättömään liikkumiseen.

Ajokiellon kestosta määrättäessä on vähennyksenä otettava huomioon aika, jonka kuljettaja on ajokieltoon johtaneen teon vuoksi ollut ilman ajo-oikeutta, taikka katsottava ajokielto väliaikaisen ajokiellon pituuden vuoksi kokonaan kärsityksi.

67 §

Ehdollinen ajokielto

Tuomioistuin voi, jollei yleinen etu muuta vaadi, määrätä ajokiellon ehdollisena, jos ajo-oikeus on ajokieltoon määrättävälle ammatin takia välttämätön tai jos siihen on muu erityisen painava syy eikä teosta ole aiheutunut vaaraa toisten turvallisuudelle. Ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon aikana taikka 2 momentissa tarkoitettuna koetusajana tehdystä teosta ei voida määrätä ajokieltoa ehdollisena.

Ajokielto on ehdollinen tuomioistuimen asettaman määräajan (*koetusajana*), jonka pituus on vähintään vuosi ja enintään kolme vuotta. Koetusajana alkaa ehdollisen ajokiellon sisältävän päätöksen julistamisesta tai antamisesta. Tuomioistuimen päätöksessä on määrättävä ehdollisen ajokiellon koetusajan päättymispäivä.

68 §

Ehdollisen ajokiellon täytäntöönpano

Tuomioistuimen on määrättävä ehdollisena määrätty ajokielto pantavaksi täytäntöön, jos ajokieltoon määrätty syyllistyy koetusajana 64 §:n 1 momentissa tarkoitettuun tekoon. Ehdollisena määrätty ajokielto voidaan kuitenkin jättää määräämättä täytäntöön pantavaksi, jos kuljettajaa ei tuomita 64 §:n 1 momentin tarkoittamasta teosta rangaistukseen. Määrättäessä ehdollinen ajokielto täytäntöön pantavaksi ajokiellon viimeinen voimassaolopäivä on ajokielloista pisimpään voimassa olevan ajokiellon viimeinen voimassaolopäivä. Tuomioistuimen päätös pannaan täytäntöön valituksesta huolimatta.

Tuomioistuimen päätöksessä on mainittava ne seikat, joiden nojalla ehdollisena määrätty ajokielto määrätään pantavaksi täytäntöön. Jollei ehdollisena määrättyä ajokieltoa ole yhden vuoden kuluessa koetusajan päättymisestä määrätty pantavaksi täytäntöön, se on rauennut.

69 §

Valvottu ajo-oikeus

Tuomioistuimen on määrättävä rikoslain 23 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun rattijuopumukseen syyllistyneelle alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetussa laissa tarkoitettu valvottu ajo-oikeus, jos ajokieltoon määrättävä sitä pyytää. Ajokielto on määrättävä ehdollisena. Valvotun ajo-oikeuden aikana tehdystä teosta ei kuitenkaan voida määrätä uutta valvottua ajo-oikeutta. Väliaikainen ajokielto päättyy ja valvottu ajo-oikeus alkaa, kun rattijuopumukseen syyllistyneelle luovutetaan viimeksi mainitussa laissa tarkoitettu alkolukkoajo-

kortti. Valvottu ajo-oikeus päättyy ehdollisen ajokiellon koetusajan päättymispäivänä.

Tuomioistuimen on peruutettava valvottu ajo-oikeus ja määrättävä ehdollinen ajokielto pantavaksi täytäntöön, jos valvottava koetusajana:

1) peruuttaa valvontaa koskevan pyynnön; taikka

2) ilman hyväksyttävää syytä rikkoo valvottuun ajo-oikeuteen sisältyvää rajoitusta tai laiminlyö valvottuun ajo-oikeuteen kuuluvan velvollisuuden taikka saattaa tai yrittää saattaa alkolukon toimintakyvyttömäksi.

Jos ajokieltoon määrättävä on asetettu väliaikaiseen ajokieltoon 70 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla ennen tuomioistuimen päätöstä ajokiellosta ja hän edelleen pyytää valvotun ajo-oikeuden määräämistä, tuomioistuimen on rattijuopumusasian käsittelyn yhteydessä ratkaistava, onko teolle tai laiminlyönnille ollut hyväksyttävä syy.

Valvotusta ajo-oikeudesta on muutoin voimassa, mitä 66 §:n 4 momentissa sekä 67 ja 68 §:ssä säädetään ehdollisesta ajokiellosta ja sen täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta 67 §:n 1 momentissa säädettyjä ehdollisen ajokiellon harkinnanvaraisia edellytyksiä.

70 §

Väliaikaiseen ajokieltoon määrääminen

Poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin tai, jos ajokorttia ei ole vielä luovutettu, kuljettajantutkintotodistuksen haltuunsa:

1) jos on todennäköisiä syitä epäillä ajo-oikeuden haltijan syyllistyneen rikoslain 23 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:ssä tarkoitettuun rattijuopumusrikokseen taikka rikoslain 44 luvun 13 §:ssä tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetusrikokseen;

2) jos on syytä epäillä ajo-oikeuden haltijan syyllistyneen törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai rikoslain 23 luvun 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun rattijuopumusrikokseen;

3) jos on todennäköistä, että edellytykset ajokiellon määräämiselle tämän lain 64 §:n 2 momentin 3—5 kohdan tai 65 §:n nojalla ovat olemassa;

4) jos on ilmeistä, että ajo-oikeuden haltija

on ajokyky on sairauden tai vian vuoksi tai muusta syystä siinä määrin heikentynyt, että siitä aiheutuu ajon jatkuessa olennaista vaaraa muulle liikenteelle, eikä terveydentilan selvittämistä 20 §:n 2 momentin mukaisesti voida tästä syystä pitää yksinään riittävänä;

5) 69 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pyynnön peruuttamisen vuoksi; taikka

6) jos on syytä epäillä ajo-oikeuden haltijaa 69 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua teosta.

Rajavartiomies voi rajavalvontaa suorittaessaan ja muun virkatehtävänsä yhteydessä määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin haltuunsa:

1) jos on todennäköisiä syitä epäillä ajo-oikeuden haltijan syyllistyneen rikoslain 23 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:ssä tarkoitettuun rattijuopumusrikokseen;

2) jos on syytä epäillä ajo-oikeuden haltijan syyllistyneen rikoslain 23 luvun 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun rattijuopumusrikokseen.

71 §

Ajokieltoasian siirtäminen Rajavartiolaitokselta poliisille

Rajavartiolaitoksen on siirrettävä väliaikaisen ajokiellon määräämistä koskeva asia ajokiellon määräämisen jälkeen viipymättä poliisiin käsiteltäväksi. Rajavartiomiehen määräämistä väliaikaisesta ajokiellosta on muutoin voimassa, mitä poliisin määräämistä väliaikaisesta ajokiellosta säädetään.

72 §

Väliaikaisen ajokiellon kesto

Edellä 70 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa väliaikainen ajokielto jatkuu, kunnes tuomioistuin päättää ajokiellosta. Edellä 70 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa poliisin on viipymättä päätettävä, pidetäänkö väliaikainen ajokielto voimassa. Jos on todennäköistä, että väliaikaiseen ajokieltoon määrätty on syyllistynyt 70 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun tekoon, väliaikainen ajokielto on pidettävä voimassa, kunnes tuomioistuin päättää ajokiellosta.

Jos esitutkinnan perusteella on ilmeistä, että tuomioistuimien määrää ajokiellon ehdollisena, poliisi voi määrätä väliaikaisen ajokiellon päättymään tai, jos alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetussa laissa säädetyt edellytykset täyttyvät, määrätä valvotun ajo-oikeuden jo ennen kuin tuomioistuimien päättää ajokiellosta.

Edellä 70 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa väliaikaiseen ajokielloon määränneen poliisimiehen on viipymättä ilmoitettava toimenpiteestä ajokiellosta päättävälle poliisille. Tämän on viipymättä 3 kohdassa tarkoitettu tapauksessa päätettävä ajokiellosta tai 4 kohdassa tarkoitettu tapauksessa väliaikaisen ajokiellon pitämisestä voimassa.

Poliisin on viipymättä palautettava ajokortti, tai jos asianomaiselle ei ole vielä luovutettu ajokorttia tai sitä ei ole saatu poliisin haltuun, annettava uusi ajokortti ja ilmoitettava ajo-oikeuden jatkumisesta ajo-oikeuden haltijalle, jos:

1) 70 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu teosta ei nosteta syytettä tai syyte hylätään tai jos teosta määrätään ajokielto ehdollisena;

2) 70 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ajokieltoa ei määrätä; tai

3) 70 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa väliaikaista ajokieltoa ei pidetä voimassa.

Edellä 70 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa väliaikainen ajokielto jatkuu, kunnes tuomioistuimien päättää alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetussa laissa tarkoitettu valvotusta ajo-oikeudesta.

73 §

Varoitus

Poliisi voi 64 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohdassa ja 65 §:ssä tarkoitetuista teoista antaa ajokielloon määräämisen sijaan varoituksen, jos ajo-oikeus on ajo-oikeuden haltijalle toimeentulon tai liikkumistarpeen vuoksi välttämätön eikä tekojen ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta tieliikennettä koskevista säännöksistä tai hänelle niiden rikkomisesta tuomituista tai määrättyistä seuraamuksista.

Se, joka yhden vuoden kuluessa varoituksen saamisesta syyllistyy yhteenkin 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on määrättävä ajokielloon. Tekoon syyllistyneelle voidaan kuitenkin ajokielloon määräämisen sijaan antaa uusi varoitus rikkomuksen vähäisyyden perusteella. Uuteen edellä mainittuun tekoon syyllistyminen yhden vuoden sisällä toisen varoituksen antamisesta johtaa ajokielloon.

Poliisi voi 64 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu rikoksesta antaa tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu ajo-oikeuden haltijalle ajokiellon sijaan varoituksen, jos siihen on erityisen painavia syitä. Jos ajo-oikeuden haltija kahden vuoden sisällä varoituksen antamisesta syyllistyy uuteen mainitussa kohdassa tarkoitettuun rikokseen, hänet on sen perusteella määrättävä ajokielloon.

74 §

Toimivaltainen poliisiyksikkö

Tässä laissa tarkoitettu poliisin tehtävät hoitaa Poliisihallituksen määräämä poliisin yksikkö.

75 §

Ajokortin luovuttamisvelvollisuus

Sen, joka on määrätty ajokielloon tai jonka ajo-oikeus on rauennut, on heti luovutettava ajokorttinsa poliisille.

76 §

Ajo-oikeuden raukeaminen

Jos ajokielto on määrätty olemaan voimassa toistaiseksi, ajo-oikeus raukeaa viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei ajokielloon määrättylle sitä ennen ole hakemuksesta palautettu ajokorttia. Poliisi voi määrätä ajo-oikeuden raukeamaan myös, jos sen haltija sitä itse pyytää.

8 luku

Autokoulutoiminta ja liikenneopettajalupa

77 §

Autokoululupa

Autokoulun pitämiseen vaaditaan autokoululupa.

Autokoululupa myönnetään hakijalle:

- 1) jolla on riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toiminnan harjoittamiseen;
- 2) joka ei ole konkurssissa ja, jos hakija on luonnollinen henkilö, joka on täysi-ikäinen ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu;
- 3) jolla on säädetyt vaatimukset täyttävä opetustoiminnasta vastaava johtaja ja opetushenkilöstö sekä käytettävissään tarvittavat opetustilat, -materiaali ja -välineet.

Hakijalla ei katsota olevan riittäviä taloudellisia edellytyksiä toiminnan harjoittamiseen ainakaan, jos hakijalla on maksukykyensä nähden vähäistä suurempia velkoja ulosotossa.

Autokoululupa myönnetään ryhmään 1 tai 2 taikka molempiin ryhmiin kuuluvien luokkien koulutukseen. Ryhmän 1 autokoululupa voidaan rajoittaa vain 2- tai 3-pyöräisellä mopolla annettavaan opetukseen.

78 §

Opetustoiminnasta vastaava johtaja

Autokoulussa on oltava opetustoiminnasta vastaava johtaja, joka ohjaa ja kehittää koulussa annettavaa opetusta sekä vastaa opetuksen sisällöstä ja opetustoiminnan hoitamisesta säännösten ja lupaehtojen mukaisesti.

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy opetustoiminnasta vastaavaksi johtajaksi henkilön:

- 1) jolla on liikenneopettajalupa ja:
 - a) kelpoisuus B-luokan ajo-opetukseen ja vähintään yhden vuoden kokemus ajo-opetuksessa tähän luokkaan kuuluvalla ajoneuvolla, jos autokoululla on lupa ryhmään 1 kuuluvien luokkien koulutukseen;
 - b) A-luokan ajokortti ja vähintään yhden vuoden kokemus moottoripyörän ajo-opetuksessa, jos koulussa annetaan opetusta vain moottoripyörän ajokortin suorittamiseksi;

c) kelpoisuus C-luokan ajo-opetukseen ja vähintään yhden vuoden kokemus ryhmään 2 kuuluvan luokan ajo-opetuksessa autokoulussa tai ammatillisessa koulutuksessa ajokorttia varten annettavassa kuljettajaopetuksessa, jos autokoululla on lupa ryhmään 2 kuuluvien luokkien koulutukseen;

2) joka on suorittanut vastaavan johtajan opinnot;

3) jota ei törkeisiin tai toistuviin liikenne rikoksiin taikka muihin rikoksiin syyllistymisen perusteella tai muuten henkilönä ole katsottava ilmeisen sopimattomaksi toimimaan tehtävässä;

4) jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Jos autokoululupa myönnetään yksinomaan 2- tai 3-pyöräisen mopon ajokorttia varten annettavaan opetukseen, opetustoiminnasta vastaavaksi johtajaksi hyväksytään 1 momentin 1 ja 2 kohdasta poiketen myös se, jolla on liikenneopettajalupa ja vähintään yhden vuoden kokemus moottoripyörän ajokorttia varten annettavassa ajo-opetuksessa.

Opetustoiminnasta vastaavaa johtajaa ei pidetä tehtävänsä sopivana, jos:

1) hän on viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenteen vaarantamiseen taikka osoittanut vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuudesta tai hän on ollut kohdassa tarkoitettusta syystä ajokiellossa;

2) hänet on viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana muuten määrätty ajokieltoon toistuvista liikenne rikoksista;

3) hänet on tuomittu sakkorangaistukseen vähintään kolmasti viimeksi kuluneen vuoden aikana liikenne- tai ajoneuvoturvallisuutta, työ- tai palkkasuhdetta, kirjanpitoa, ympäristönsuojelua tai muiden ammatillista vastuuta koskevien säännösten rikkomisesta ja teot osoittavat hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan opetustoiminnasta vastaavana johtajana.

79 §

Autokoululuvan hakeminen

Autokoululupaa haetaan Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakijan on:

1) ilmoitettava autokoulun päätoimipaikan sijaintikunta;

2) ilmoitettava ryhmä, johon kuuluvien luokkien opetukseen autokoululupaa haetaan;

3) ilmoitettava toiminimi, jolla toimintaa harjoitetaan;

4) nimettävä opetustoiminnasta vastaava johtaja ja esitettävä selvitys tämän kelpoisuudesta;

5) toimitettava lisäksi muut lupaviranomaisen pyytämät tiedot, jotka tarvitaan hakemuksen käsittelemiseksi.

80 §

Autokoululuvan myöntäminen

Autokoululupa myönnetään olemaan voimassa toistaiseksi, ja se oikeuttaa autokoulun pitämiseen koko maassa.

Lupaan voidaan liittää toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen toiminnan ja sen valvonnan kannalta tarpeellisia opetuksen käytännön järjestämiseen, opetustiloihin, kalustoon ja -välineisiin sekä oppilasryhmäkoon liittyviä täydentäviä ehtoja ja rajoituksia.

81 §

Toimintaa koskevat ilmoitukset

Jos autokoulun opetustoiminnasta vastaava johtaja vaihtuu, lupanhaltijan on viipymättä ilmoitettava uusi opetustoiminnasta vastaava johtaja lupaviranomaisen hyväksyttäväksi.

Jos autokoulun opetustoiminnasta vastaava johtaja on kuollut taikka äkillisen vakavan sairauden, tapaturman, irtisanoutumisen tai muun ennalta arvaamattoman tapahtuman vuoksi kykenemätön hoitamaan tehtävänsä ja tehtävään ei ole heti esitettävissä henkilöä, joka täyttää 78 §:n 2 momentin 2 kohdan vaatimuksen vastaavan johtajan opinnoista, opetustoiminnasta vastaavana johtajana voidaan hyväksyä enintään kahden vuoden ajan toimimaan henkilö, joka ei täytä mainittua vaatimusta. Opetustoiminnasta vastaavan johtajan tehtävän hoidon keskeytymisestä on viipymättä ilmoitettava ja esitettävä samalla väliaikainen johtaja lupaviranomaisen hyväksyttäväksi.

Jos autokoulun toiminta lakkaa, lupanhaltijan on ilmoitettava siitä lupaviranomaiselle.

Tässä pykälässä tarkoitetut ilmoitukset tehdään Liikenteen turvallisuusvirastolle. Tieto hyväksytyistä muutoksista merkitään ajoneuvoliikennerekisteriin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä.

82 §

Autokoulun valvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa autokoulujen ja opetuslupaopetuksen valvonnasta.

Liikenteen turvallisuusviraston lisäksi valvojina toimivat myös kuljettajantutkinnon vastaanottajat, joiden on välittömästi ilmoitettava valvonnan yhteydessä havaituista puutteista ja laiminlyönneistä Liikenteen turvallisuusvirastolle.

83 §

Varoituksen antaminen ja autokoululuvan peruuttaminen

Autokoululuvan haltijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus, jos:

1) lupanhaltija ei enää täytä autokoululuvan saamisen edellytyksiä;

2) autokoulun opetustoiminnasta vastaavaa johtajaa koskevia säännöksiä ei noudateta;

3) autokoulun pitämistä koskevia muita säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja ei noudateta;

4) opetusta ei hoideta asianmukaisesti.

Autokoululuvan haltijalle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika korjata 1 momentissa tarkoitettu puute tai laiminlyönti.

Jos rikkomus tai laiminlyönti on vakava tai olennainen ja jos lupanhaltijalle annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet puutteiden korjaamiseen, lupa peruutetaan. Lupa peruutetaan myös, jos lupanhaltija sitä pyytää.

84 §

Autokoulun opetushenkilöstö

Muussa kuin mopon ajokorttia varten an-

nettavassa kuljettajaopetuksessa toimivalla opettajalla on oltava liikenneopettajalupa ja ajo-opetuksessa käytettävän ajoneuvon ajo-oikeus. Mopo-opetuksessa ajo-opettajalla hyväksytään myös 40 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu opetuslupaopettajan kelpoisuus. Muulla kuin ajo-opetusta antavalla opettajalla voi kuitenkin liikenneopettajaluvan sijaan olla paikallisen kuljettajantutkinnon vastaanottajan ennen opetustoimintaan ryhtymistä hyväksymä opetusalan koulutus ja käytännön kokemus.

Liikenneopettajia kouluttavassa laitoksessa opiskeleva saa osana liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta toimia opetusharjoittelukouluksi hyväksytyssä autokoulussa opettajana ilman liikenneopettajalupaa, jos hänellä on opetusharjoittelulupa.

Autokoulussa on pidettävä ajantasaista luetteloa, josta käyvät ilmi autokoulun opetustoiminnasta vastaava johtaja ja muut opettajat sekä näiden kelpoisuus opetukseen.

85 §

Autokoulun opetustila sekä opetusmateriaali ja -välineet

Teoriaopetus on annettava autokoulun opetustilassa, joka on kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksyttävä ennen tilan käyttöönottoa. Ryhmään 2 kuuluvien luokkien opetusta annettaessa vaatimus hyväksymisestä koskee vain päätoimipaikan opetustilaa. Autokoulun opetustilan ja muun opetukseen käytettävän tilan on oltava huonetila, joka soveltuu annettavaan opetukseen. Autokoulut voivat järjestää yhdessä muuta kuin B-luokan opetusta tämän momentin mukaisessa tilassa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetustilan ja autokoulujen yhdessä järjestämän opetuksen vaatimuksista sekä muista opetusjärjestelyistä.

Opetuksessa käytettävän opetusmateriaalin on vastattava hyväksyttyä opetussuunnitelmaa. Ajo-opetukseen käytettävien kouluajoneuvojen ja muiden ajo-opetuksessa käytettävien opetusvälineiden on vastattava opetuksen luokkaa ja oltava asianmukaisesti hyväksytyt. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kouluajoneuvojen ja

muiden ajo-opetukseen käytettävien opetusvälineiden vaatimuksista.

86 §

Autokoulun oppilaasta tehtävät ilmoitukset ja oppilaskirjanpito

Autokoulun on pidettävä kirjaa oppilaisista ja antamastaan opetuksesta sekä tehtävä oppilaita koskevat ilmoitukset autokoulua valvovalle kuljettajantutkinnon vastaanottajalle. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä oppilaasta tehtävistä ilmoituksista ja oppilaskirjanpidosta.

87 §

Autokoululuvan haltijan konkurssi

Jos autokoululuvan haltija joutuu konkurssiin, konkurssipesällä on oikeus jatkaa entisen luvan nojalla autokoulun pitämistä enintään yhden vuoden ajan konkurssiin asettamisesta. Konkurssipesän on viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle, käyttääkö se oikeutta hyväkseen. Opetustoiminnasta vastaavan johtajan tehtävistä vastaavat konkurssipesää hoitavat. Tehtäviä hoitavan on täytettävä opetustoiminnasta vastaavan johtajan kelpoisuusvaatimukset 78 §:n 1 momentin 2 kohtaa lukuun ottamatta.

88 §

Liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytykset

Liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytyksenä B-luokan kuljettajaopetukseen on, että:

- 1) hakija on täyttänyt 23 vuotta;
- 2) hakija on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja siihen liittyvän 84 §:n 2 momentissa tarkoitetun opetusharjoittelun;
- 3) hakijalla on B-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;
- 4) hakija täyttää ryhmän 2 ajokortin terveysvaatimukset;
- 5) hakijaa ei henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella ole pidettävä liikenneopettajaksi sopimattomana.

Oikeus B-luokan kuljettajaopetuksen antamiseen sisältää myös oikeuden kuljettajaopetuksen antamiseen mopon ajokorttia varten. Edellytyksenä muiden luokkien kuljettajaopetuksen antamiseen on 1 momentissa säädetyn lisäksi, että:

1) kuljettajaopetuksen antamiseksi moottoripyörän ajokorttia varten hakija osoittaa suorittaneensa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tutkinnon perusteiden moottoripyöräopetusta koskevan osan ja hakijalla on mainitun momentin 3 kohdassa säädetyn ajokortin lisäksi moottoripyörän ajokortti, jossa kuljetettavan moottoripyörän tehoa ei ole rajoitettu ja joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;

2) ryhmään 2 kuuluvien luokkien kuljettajaopetuksen antamiseksi hakija osoittaa suorittaneensa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tutkinnon perusteiden kuorma- ja linja-auton kuljettajien opetusta autokoulussa tai II-asteen ammatillisen koulutuksen opettajana toimimista koskevan osan ja hakijalla on opetuksen luokkaa vastaava ajokortti, joka on ollut hakijalla vähintään kolme vuotta.

Hakijaa ei ole pidettävä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa takia sopivana liikenneopettajaksi 1 momentin 5 kohdan mukaisesti, jos:

1) hakija on viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan, tai on tänä aikana ollut mainittujen tekojen johdosta ajokiellossa;

2) hakija on viimeksi kuluneen vuoden aikana muuten määrätty ajokieltoon tai hän on ollut ajokiellossa muihin liikennetrikoksiin syyllistymisen perusteella;

3) hakija on viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hakijan olevan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana;

4) hakija on poliisin pitämästä rekisteristä ilmenevien tietojen perusteella muutoin toiminnallaan osoittanut olevansa elämäntaval-

taan tai henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana.

Liikenneopettajalupaa haetaan poliisilta. Hakemukseen on liitettävä kopio 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tutkintotodistuksesta ja tarvittaessa lisäksi 2 momentissa tarkoitettu selvitys sekä lääkärintodistus, jos hakijalla ei ole ryhmän 2 luokkaa vastaavaa ajokorttia.

89 §

Liikenneopettajaluvan myöntäminen

Liikenneopettajaluvan myöntää poliisi. Lupa myönnetään olemaan voimassa siihen saakka, kun sen haltija täyttää 70 vuotta. Tämän jälkeen lupa on uusittava viiden vuoden välein.

Liikenneopettajalupa annetaan Liikenteen turvallisuusviraston lomakkeella, ja sen luovuttaa poliisi. Liikenneopettajaluvan kaksoiskappale annetaan noudattaen ajokortin kaksoiskappaletta koskevia säännöksiä.

Luvan mukana pitämisestä säädetään 32 §:ssä.

90 §

Liikenneopettajaluvan peruuttaminen ja vaaroituksen antaminen

Liikenneopettajalupa on peruutettava:

1) määrääjäksi, jos luvan haltija ei enää täytä 88 §:n 1 momentin 5 kohdan edellytyksiä;

2) toistaiseksi, jos luvan haltija ei enää täytä 88 §:n 1 momentin 4 kohdan edellytyksiä tai hänet määrätään ajokieltoon toistaiseksi;

3) väliaikaisesti, jos luvan haltija määrätään väliaikaiseen ajokieltoon;

4) kokonaan, jos luvan haltija sitä pyytää.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tapauksessa lupa peruutetaan vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Jos kysymyksessä on 88 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu teko, ei kuitenkaan rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettu teko, tai 3 kohdassa tarkoitettu teko, lupa peruutetaan kuitenkin vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Peruuttamisen pituutta määrättäessä otetaan huomioon erityisesti peruuttamisen perusteena olevan teon tai tekojen vakavuus ja teko-olosuhteet. Jos se on perustellusta syystä tarpeen seuraamuksen kohtuullistamiseksi, lupa voidaan kuitenkin peruuttaa lyhyemmäksi ajaksi, kuitenkin aina vähintään ajokiellon ajaksi, taikka 88 §:n 3 momentin 4 kohdan tapauksessa luvan peruuttamisen sijaan antaa luvan haltijalle varoitus. Jos ajolupa haltijalle annetaan ajokiellon sijaan varoitus, ajolupa voidaan jättää peruuttamatta.

Lupa voidaan 1 momentin 3 kohdan lisäksi peruuttaa väliaikaisesti, jos on todennäköistä, että luvan haltija on syyllistynyt 88 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tekoon ja teon vakavuus sitä edellyttää.

Liikenneopettajaluvan peruuttaminen on otettava ilman aiheetonta viivytystä tutkittavaksi, jos peruste luvan peruuttamiselle ilmenee. Ajokiellon johdosta lupaa peruutettaessa luvan peruuttamisessa noudatetaan, mitä tässä laissa säädetään ajokiellosta, väliaikaisesta ajokiellosta ja ajokiellon määräämisestä toistaiseksi. Lupa palautetaan 1 momentin 1 kohdan tapauksessa, kun määräaika on päätynyt, ja 2 kohdan tapauksessa, kun luvan haltija osoittaa täyttävänsä säädetty vaatimukset.

91 §

Autokoulun opettajana toimiminen opetusharjoitteluluvalla

Opetusharjoitteluluvan autokoulussa tapahtuvaa opetusharjoittelua varten antaa 84 §:n 2 momentissa tarkoitettu oppilaitos, jonka opetuksen järjestämislupaan sisältyy liikenneopettajakoulutusta koskeva erityistehtävä. Lupa annetaan, jos opiskelija on suorittanut hyväksytysti autokoulussa toimimista koskevan liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden osan, täyttää 88 §:n 1 momentissa säädetty liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytykset mainitun momentin 1 ja 2 kohtaa lukuun ottamatta ja muut opetusharjoittelua koskevat vaatimukset. Harjoittelijan vähimmäisikä on 21 vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada siltä poliisilta, jonka toimialueeseen koulutukseen

hakeutuneen kotikunta kuuluu, lausunto koulutukseen hakeutuneen sopivuudesta liikenneopettajaluvan saamiseen. Opiskelijan sopivuusharkinnassa tarvittavia 88 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tietoja saavat käsitellä vain ne, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksiä opiskelijavalinnasta tai opiskeluoikeyden peruuttamisesta. Tässä tarkoitettut tiedot on säilytettävä muista henkilötiedoista erillään ja ne on poistettava rekisteristä välittömästi, kun niiden säilyttämiselle ei enää ole henkilötietolain mukaista perustetta.

Opetusharjoitteluluvan mukana pitämisestä opetusajossa säädetään 32 §:ssä. Opetusharjoittelusta ja opetusharjoitteluluvasta sekä muista opetusharjoittelun toteuttamisen vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

9 luku

Erinäiset säännökset

92 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain 23 luvun 10 §:ssä.

93 §

Ajokorttirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikoo

1) 16 §:ssä tarkoitettua ajokorttiin tai ajokorttilupaan liitettyä ehtoa tai rajoitusta,

2) 32 §:n säännöstä ajokortin, väliaikaisen ajokortin, tilapäisen ajokortin, kansainvälisen ajokortin, opetusluvan, harjoitteluluvan, liikenneopettajaluvan, opetusharjoitteluluvan tai kuljettajantutkintotodistuksen mukana pitämisestä ajettaessa,

3) 75 §:n säännöstä ajokortin luovuttamisvelvollisuudesta tai

4) 33 §:n säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta toisen kuljetettavaksi,

on tuomittava *ajokorttirikkomuksesta* sakkoon.

94 §

Luvaton kuljettajaopetustoiminnan harjoittaminen

Joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettua autokoulutoimintaa ilman 77 §:ssä säädettyä autokoululupaa on tuomittava *luvattomasta kuljettajaopetustoiminnan harjoittamisesta* sakkoon.

95 §

Oikaisu- ja muutoksenhakusäännökset

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Liikenteen turvallisuusviraston kanssa tehdyn sopimuksen perusteella toimivan kuljettajantutkinnon vastaanottajan tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa kuitenkin vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (434/2003) säädetään.

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta tai muuten tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Jos hakijalle myönnetään tässä laissa tarkoitettu ajokortti tai muu lupa hakemuksen mukaisesti ilman ajokorttiin tai muuhun lupaan asetettavia ehtoja tai rajoituksia, hakijalle ei ajokortin tai luvan lisäksi anneta muuta päätöstä eikä oikaisu- tai valitusosoitusta. Poliisin tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön valituksen estämättä.

96 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos 93 §:ssä tarkoitettu rikkomus on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen, voidaan siitä jättää syyte ajamatta ja rangaistus tuomitsematta.

Jos rikkomus ilmeisesti on sellainen kuin 1 momentissa säädetään, poliisimies voi mui-

hin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa rikkomukseen syyllistyneelle huomautuksen.

97 §

Poikkeusluvut

Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää poikkeuksen B-luokan ajokorttilupaa ja ajokorttia koskevasta ikävaatimuksesta, jos siihen on erityisen painavia syitä. Ajokortin vähimmäisiästä voidaan poiketa korkeintaan yhdellä vuodella.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 18 §:n 1 momentin 3 kohdan kuuloa koskevasta vaatimuksesta.

98 §

Kansainvälinen ajokortti

Tämän lain 60 §:n 1 momentissa tarkoitettua tieliikennettä koskevan Wienissä tai Genevessä tehdyn yleissopimuksen mukainen kansainvälinen ajokortti voidaan antaa henkilölle:

1) jolla on Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu voimassa oleva ajokortti;

2) joka on täyttänyt 18 vuotta;

3) jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa tai, jos hänellä on suomalainen ajokortti, hänen vakinainen asuinpaikkansa on ulkomailla muussa kuin EU- tai ETA-valtiossa.

Kansainvälisen ajokortin vahvistaa poliisi.

99 §

Maksut

Suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

100 §

Lääkärintodistuslomakkeiden vahvistaminen

Tässä laissa tarkoitettujen lääkärintodistus-

lomakkeiden ja 21 §:ssä tarkoitetun lääkärin ilmoituslomakkeen kaavan vahvistaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö liikenne- ja viestintäministeriötä kuultuaan.

101 §

Ilmoitukset ajoneuvoliikennerekisteriin

Salassapitosäännösten estämättä ja sen lisäksi, mitä ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 11 §:n 5 kohdassa säädetään, poliisin on ilmoitettava ajoneuvoliikennerekisterin pitäjälle ajoneuvoliikennerekisteriin merkitsemistä varten tieto:

1) ajokorttilupahakemuksen ratkaisemisesta;

2) hakijalle jossakin EU- tai ETA-valtiossa myönnetystä ajokortista, ajokortin myöntäneestä valtiosta ja, jos tämä ajokortti on annettu jonkin muun kuin edellä tarkoitetun valtion myöntämän ajokortin perusteella, ajokortista ilmenevä tieto tästä valtiosta, sekä ajokortista ilmenevä myöntämispäivä sekä ajo-oikeutta koskevat ehdot ja rajoitukset kunkin luokan kohdalta erikseen;

3) ajokortin luovuttamisesta;

4) ajokorttiluvan ehtojen ja rajoitusten muutoksista;

5) ajokorttiluokan muutoksesta;

6) liikenneopettajaluvan myöntämisestä ja peruuttamisesta;

7) kaksoiskappaleen antamisesta ja hävittämisestä;

8) ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon määräämisestä ja ajokortin palauttamisesta ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen sekä ajokortin poliisin haltuun saamisesta;

9) opetus- ja harjoituslupaa koskevasta päätöksestä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä laissa tarkoitettujen ajoneuvoliikennerekisteri-ilmoitusten tekemisestä. Liikenteen turvallisuusvirasto voi tehdä liikenne- ja viestintäministeriön vahvistamiin ilmoituslomakkeisiin sellaisia muutoksia, jotka eivät vaikuta rekisterin tietosisältöön.

10 luku

Voimaantulo

102 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee 2 ja 3 momentissa säädettyin poikkeuksin voimaan 19 päivänä tammikuuta 2013.

Lain 5 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentin 2 kohta, 17 ja 18 §, 24 §:n 3 momentti, 34 §, 35 §:n 2 momentti, 40 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 41 §:n 3 momentti, 47 §:n 4 kohta, 48 §:n 3 momentti, 53, 58, 60, 64—73 ja 75—91 sekä 94 ja 100 § tulevat kuitenkin voimaan jo 1 päivästä kesäkuuta 2011.

Lain 3 §:n 12 kohta tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2011.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

103 §

*Liikenneopettajalupaa ja liikenneopettajan-
tutkintoa koskevat siirtymäsäännökset*

Ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa myönnetty liikenneopettajalupa on voimassa luvassa mainitun ajan.

Ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa myönnetty liikenneopettajalupa sisältää kaikki kuljettajaopetuksen luokat, jos liikenneopettajantutkinto on suoritettu liikenne- ja viestintäministeriön säännösten mukaisesti. Tällaisen liikenneopettajaluvan kaksoiskappaletta haettaessa kaksoiskappale annetaan tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Tämä momentti ei koske puolustusvoimien liikenneopettajalupaa.

Ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa liikenne- ja viestintäministeriön säännösten mukaisesti suoritettu liikenneopettajantutkinto oikeuttaa tässä laissa tarkoitetun liikenneopettajaluvan saamiseen. Lupa sisältää kaikki kuljettajaopetuksen luokat.

Ennen tämän lain 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa aloitettuun liikenne-

neopettajakoulutukseen liikenne- ja viestintäministeriön säännösten mukaisen liikenneopettajantutkinnon suorittamiseksi sovelletaan mainittuja säännöksiä liikenneopettajantutkinnosta vuoden 2011 loppuun saakka. Tutkinnon ja liikenneopettajaluvan kelpoisuudesta on voimassa mitä tässä pykälässä säädetään.

104 §

Autokoulun opetustoiminnasta vastaavaa johtajaa koskevat siirtymäsäännökset

Ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa suoritettu autokouluyrittäjän ja autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan kelpoisuus vastaa 78 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tutkinnon osan suorittamista.

Autokoulun johtamista ja yrittäjyyttä koskevaa vaatimusta ei sovelleta siihen, jolla on ollut autokoululupa tai joka on toiminut autokoulun opetustoiminnasta vastaavana johtajana ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa eikä kysymyksessä ole ollut vain tehtävän väliaikainen hoitaminen ilman säädettyä kelpoisuutta.

Se, jolla on ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti ollut oikeus ilman liikenneopettajalupaa toimia autokoulun opetustoiminnasta vastaavana johtajana, saa edelleen toimia autokoulun opetustoiminnasta vastaavana johtajana.

Ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa aloitettuun liikenne- ja viestintäministeriön säännösten mukaisen autokouluyrittäjän ja autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan koulutukseen sovelletaan mainittuja säännöksiä vuoden 2011 loppuun saakka.

105 §

Autokoululupaa koskevat siirtymäsäännökset

Ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa myönnettyt autokoululuvat ovat voimassa niissä mainitun ajan koko valtakunnan alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Vaatimus vakuudesta autokoululuvan myön-

tämisen perusteena lakkaa kuitenkin mainitusta päivästä lukien ja vakuudet palautetaan.

Ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa myönnettyjä autokoululupia uudistettaessa niihin on tehtävä tässä laissa tarkoitettua kuljettajaopetuksen luokkia koskevat merkinnät.

Liikenneopettajia kouluttavan laitoksen ja sellaisten Opetushallituksen valvonnassa olevien oppilaitosten, jotka ovat ennen tämän lain 102 §:n 2 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaan voineet antaa kuljettajaopetusta ilman autokoululupaa, on haettava tässä laissa tarkoitettu autokoululupa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2011.

106 §

Ajokortteja koskevat siirtymäsäännökset

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisesti annetut ajokortit ovat voimassa niissä mainitun ajan kuitenkin enintään 20 vuotta mainitusta voimaantulopäivästä. Ajokorttien voimassaolon jatkamiseksi edellä mainitun voimassaoloajan jälkeen ne on uusittava tämän lain mukaisiksi ajokortiksi. Tässä momentissa tarkoitettua ennen mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisen ajokortin kaksoiskappaletta haettaessa voimassaolon päättämispäiväksi merkitään alkuperäisen ajokortin voimassaolon päättämispäivä, kuitenkin enintään 20 vuoden voimassaoloa 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantulopäivästä vastaava päivä.

Jos ennen 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti annetussa ajokortissa on ehto oikeanpuoleisesta taustapeilistä, uusi ajokortti tai ajokortin kaksoiskappale annetaan ilman tätä ehtoa, jollei lupapäätös erityisesti edellytä muuta.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisen ajokortin haltijalle saadaan antaa tässä laissa tarkoitettu ajokortin kaksoiskappale, vaikka ajokortti on tallella eikä se ole turmeltunut.

107 §

Eräitä lupia koskevat siirtymäsäännökset

Ennen 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantuloa myönnetty opetus- ja harjoitteluluvat ovat voimassa niissä mainitun ajan.

Ennen 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantuloa kuljettajantutkintoa, ajokorttia ja ajokorttilupaa koskevista vaatimuksista annetut poikkeusluvut ovat edelleen voimassa, jollei lupapäätöksestä muuta johdu.

108 §

Lyhytaikaista ajokorttia koskevat siirtymäsäännökset

B-luokan lyhytaikaisen ajokortin saamiseksi suoritettavaan kuljettajaopetukseen, joka on aloitettu ennen 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos kuljettajantutkinto lyhytaikaisen ajokortin saamiseksi suoritetaan 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantulon jälkeen, sen perusteella saatavaan ajo-oikeuteen ja ajokorttiin sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisesti annettu todistus kuljettajaopetuksen toisen vaiheen suorittamisesta saadaan toimittaa poliisille tämän lain mukaisia määräaikoja noudattaen ja se oikeuttaa tässä laissa tarkoitettua lyhytaikaista ajokorttia seuraavan ajokortin saamiseen, jos muut edellytykset täyttyvät.

109 §

Ajokorttilupaa koskevat siirtymäsäännökset

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisesti myönnetty A-luokan ajokorttilupa oikeuttaa vain A2-luokan tutkinnon suorittamiseen ja mainitun luokan ajokortin saamiseen, jos luvan haltija ei täytä tässä laissa säädettyjä A-luokan tutkintoon pääsyn ja ajokortin saamisen edellytyksiä.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mai-

nittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisesti myönnetty M-luokan ajokorttilupa oikeuttaa mainitusta voimaantulopäivästä lukien tässä laissa tarkoitettua AM-luokan mopon tai kevyen nelipyörän tai niiden molempien ajo-oikeuden saamiseksi suoritettavaan kuljettajantutkintoon pääsyyn vain, jos tässä laissa säädetty tutkintoon pääsyn edellytykset täyttyvät. Edellä 102 §:n 2 momentissa mainitusta voimaantulopäivästä 102 §:n 1 momentissa mainittuun voimaantulopäivään M-luokan ajokortti voidaan suorittaa mopolla tai kevyellä nelipyörällä ja saatettu M-luokan ajo-oikeus sisältää sekä mopon että kevyen nelipyörän ajo-oikeuden. Tämän lain mukaisesti 102 §:n 2 momentissa mainitusta voimaantulopäivästä lukien myönnetty M-luokan ajokorttilupa oikeuttaa edellä 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantulopäivästä AM-luokan ajo-oikeuden saamiseksi suoritettavaan kuljettajantutkintoon pääsyyn, jos muut tutkintoon pääsyn edellytykset täyttyvät ja mainitun ajankohdan jälkeen suoritettu kuljettajantutkinto tuottaa vain suoritettua tutkintoa vastaavan ajo-oikeuden.

110 §

Ajokorttiluokkien vastaavuutta koskevat siirtymäsäännökset

Ennen 102 §:n 2 momentissa tarkoitettua voimaantuloa alkanut M-luokan ajo-oikeus ja sitä vastaava M-luokan ajokortti vastaa tässä laissa tarkoitettua AM-luokan ajokorttia, ja se oikeuttaa kuljettamaan 2- ja 3-pyöräistä mopoa sekä kevyttä nelipyörää. Ajokortin kaksoiskappaletta haettaessa hakijalle annetaan AM-luokan kaksoiskappale merkinnällä mopon ja kevyen nelipyörän ajo-oikeudesta.

Edellä 102 §:n 2 momentissa mainitusta voimaantulopäivästä 102 §:n 1 momentissa mainittuun voimaantulopäivään tämän lain mukaisen kuljettajaopetuksen ja kuljettajantutkinnon suorittamisen perusteella mopolla tai kevyellä nelipyörällä suoritettu M-luokan ajokortti vastaa tässä laissa tarkoitettua AM-luokan ajokorttia ja se oikeuttaa kuljettamaan 2- ja 3-pyöräistä mopoa sekä kevyttä nelipyörää. Ajokortin kaksoiskappaletta haettaessa hakijalle annetaan AM-luokan kaksoiskap-

pale merkinnällä mopon ja kevyen nelipyörän ajo-oikeudesta.

Edellä 102 §:n 2 momentissa mainitusta voimaantulopäivästä 102 §:n 1 momentissa mainittuun voimaantulopäivään tämän lain mukaisen kuljettajaopetuksen ja kuljettajantutkinnon suorittamisen perusteella saavutettu M-luokan ajo-oikeus ja ajokortti vastaa 40 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua opetuslupaan vaadittavaa AM-luokan mopon ja kevyen nelipyörän kuljettamiseen oikeuttavaa ajokorttia, jos kuljettajantutkinnon ajokoe on suoritettu vastaavalla ajoneuvolla. Poliisiin on tehtävä M-luokan ajokorttiin merkintä kuljettajantutkinnon ajokokeen suorittamisesta mopolla tai kevyellä moottoripyörällä taikka molemmilla. Mainituissa 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut opetuslupaperusteet täyttyvät, jos hakijalla on ollut mainittu ajokortti vähintään kolmen vuoden ajan.

Ennen 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantuloa saatu KT-luokan ajokortti vastaa tässä laissa tarkoitettua A-luokan ajokorttia.

111 §

Opetuslupaa ja -todistusta koskevat siirtymäsäännökset

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisesti myönnetty opetuslupa oikeuttaa kuljettajaopetuksen antamiseen ja kuljettajantutkinnon suorittamiseen lupaa myönnettäessä olleiden vaatimusten mukaisesti, jos opetus on aloitettu ennen mainittua voimaantulopäivää.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisesti annettu opetustodistus oikeuttaa kuljettajantutkintoon pääsyyn tässä laissa säädetyn mukaisesti. Tutkinnon suorittamisen perusteella saatavasta ajo-oikeudesta ja ajokortista on voimassa, mitä tässä laissa säädetään.

112 §

Näkökenttävaatimusta ja lääkärintodistusta koskevat siirtymäsäännökset

Tässä laissa säädetty näkökenttävaatimus

ei koske sitä, jolle on annettu ajokortti ennen 1 päivää lokakuuta 1990.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukainen ajokorttilääkärintausunto hyväksytään tässä laissa tarkoitettuna lääkärintausuntona ja geriatriaan perehtyneen lääkärin lausunto tässä laissa tarkoitettuna laajennettuna lääkärintausuntona, jos kysymyksessä on C1E-, CE-, D1- tai D-luokan ajokortti, jollei lausunnosta muuta johdu tai poliisi muuta lausuntoa vaadi.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisesti 70 ikävuoteen voimassa olevan kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuden Suomessa vakinaisesti asuvan haltijan on ajo-oikeutensa voimassa pysyttämiseksi esitettävä poliisille kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hän täyttää 50, 55, 60 ja 65 vuotta, lääkärintausunto hänellä olevan ajokortin terveystaustamusten täyttymisestä. Tätä velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos määräajan alkamisaika on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta siitä, kun vastaavien terveystaustamusten täytyminen on osoitettu poliisille toimitetulla lääkärintausunnolla muun kuin tässä tarkoitettuna määräaikaistarkastuksen johdosta.

113 §

Muut siirtymäsäännökset

Sillä, joka on saanut mopon kuljetusoikeuden ilman ajokorttia sen perusteella, että hän on ennen mopoajokorttia koskevan vaatimuksen voimaantuloa 1 päivänä tammikuuta 2000 täyttänyt 15 vuotta, on edelleen oikeus 2- tai 3-pyöräisen mopon kuljettamiseen ilman tässä laissa tarkoitettua ajokorttia.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleeseen B-luokan ajoneuvoyhdistelmän kuljetusoikeuteen sovelletaan lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisen A-luokan ajo-oikeuden tehorojoitus on voimassa kaksi vuotta ajo-oikeuden alkamisesta. Jos ajo-oikeuden haltija hakee ajokortin kaksoiskappaletta, hänelle annetaan A2-luokan ajokortti, joka oi-

keuttaa kuljettamaan moottoripyörää, jonka teho on enintään 25 kW. Kahden vuoden määräajan päätyttyä ajokortti vaihdetaan hakemuksesta tässä laissa tarkoitettuun A-luokan ajokorttiin ilman 24 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua koulutusta.

Ennen edellä 102 §:n 1 momentissa mai-

nittua voimaantulopäivää voimassa olleiden säännösten mukaisia ajokorttidirektiivin liitteen II kohdassa 5.2 mainittuja ajoneuvoja saadaan niitä koskevista vaatimuksista poiketen käyttää ajokokeessa 30 päivään syyskuuta 2013 asti, jos ajoneuvo on hyväksytty kouluajoneuvoksi ennen 1 päivää lokakuuta 2003.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*